Årsbudsjett og økonomiplan 2027-2030

Foto: Bilde er bearbeidet av KI

1. Kommunedirektøren har ordet . . . 1

2. Sammendrag . . . 2

3. Klimabudsjett . . . 4

3.1. Klimastatistikk . . . 5

3.2. Klimatiltak med i økonomiplanen . . . 5

3.3. Ønskede tiltak . . . 8

3.4. Klimagassutslipp (graf) . . . 9

4. Budsjettvedtak . . . 11

4.1. Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd (tilpasset) . . . 11

4.2. Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd (tilpasset) . . . 14

5. Status og rammebetingelser . . . 16

5.1. Utvikling i økonomiske nøkkeltall . . . 16

6. Investeringer i økonomiplanen . . . 17

6.1. Investeringstabell for kommunen samlet . . . 17

6.2. Oversikt Investering og finansiering . . . 22

6.3. Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter . . . 25

6.4. Netto lånegjeld i kroner per innbygger . . . 25

7. Hovedtallene i budsjettforslaget . . . 27

7.1. Sentrale inntekter . . . 27

7.2. Sentrale utgifter . . . 28

7.3. Driftsutgifter per tjenesteområde (1B) . . . 28

7.4. Finansinntekter og -utgifter . . . 29

7.5. Avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner . . . 30

8. Økonomisk utvikling i planperioden . . . 31

8.1. Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter . . . 31

8.2. Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter . . . 31

8.3. Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter . . . 33

8.4. Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter . . . 33

8.5. Netto lånegjeld i kroner per innbygger . . . 34

9. Kommunens tjenesteområder . . . 35

9.1. Strategi, styring og fellestjenester . . . 35

9.2. Velferd . . . 40

9.3. Oppvekst . . . 48

9.4. Samfunn . . . 55

10. Vedlegg . . . 64

10.1. Vedlegg – Forskriftsrapporter 64

Kommunedirektøren har ordet

Vi lever i krevende tider med store utfordringer for kommunene i Norge. Mange opplever at kostnadene øker mer enn inntektene, og at særskilte behov og ekstraordinære kostnader utfordrer driftsrammene. Samtidig opplever vi utfordringen de demografiske endringene gir mtp. kostnader og arbeidskraft.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen med kriger og større usikkerhet gjør det mer krevende og planlegge og stiller betydelig økte krav til beredskap og øvelser.

Hole kommune jobber kontinuerlig med effektivisering, kostnadsreduksjoner, omstilling og omorganisering. Vi kutter kostnader i den ordinære driften, men opplever kostnadsøkninger som følge av ekstraordinære hendelser som for eksempel asbest og akutt vedlikeholdsbehov.

Hole kommune har i flere år vært i en merforbrukssituasjon og har derfor engasjert Nivi Analyse for å identifisere handlingsrom i og på tvers av kommunens tjenester. Formålet er å synliggjøre mulighetene for å redusere utgifter, øke inntekter og samtidig ivareta lovpålagte oppgaver og forsvarlige tjenester.

Det er for 2027 foreslått innsparinger for om lag 16 millioner kroner, og økende til om lag 31 millioner kroner fra 2030.

Driften må tilpasses til inntektene, samtidig som det må skapes rom for betydelige investeringer innen blant annet pleie og omsorg, inn i det neste tiåret. Hole er en lavinntekstkommune i Norge, og har langt mindre ressurser å drive tjenestetilbudet for enn gjennomsnittet i kommune Norge.

Det vil ikke være mulig å gjennomføre nødvendige investeringer inn i det neste tiåret ved et overskudd på driftsbudsjettet alene. Derfor foreslås innføring av eiendomsskatt fra 2028. Det vil legge grunnlag for en offensiv satsing på investeringer blant annet innen pleie og omsorg.

Mye er bra i Hole. Vi er stolte av bygda vår og innbyggerne våre. Vi har fantastisk mange flinke medarbeidere som gir omsorg og gode tjenester til innbyggerne hver eneste dag. Noen er urolige i en tid med mye søkelys på kostnadskutt og innsparinger. Vi skal ivareta alle medarbeidere på en god måte fremover, med åpenhet og dialog. Hole skal være et godt sted og leve og et godt sted og jobbe.

Torger Ødegaard
Kommunedirektør

Sammendrag

Årsbudsjett for 2027 og økonomiplan for de neste fire årene er tuftet på kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2027-2030, hvor FNs bærekraftsmål om sosial-, økonomisk- og grønn bærekraft er fundamentet for samfunnsutviklingen i Hole kommune.

Budsjettforslaget innebærer totale driftsinntekter på 762 mill. kroner, et netto driftsresultat på 0,9% av driftsinntektene. Korrigert for bruk av fond foreslås 11,4 mill. kroner til avsetning disposisjonsfond (1,5% av driftsinntektene). Resultatet er noe lavere enn kommunestyrets mål for finansiell styring.

Budsjettet og økonomiplanen innebærer betydelige innsparinger fra 16 mill. kroner i 2027 og økende til 31 mill. kroner fra 2030. Innsparingene i 2027 dekker endrede rammebetingelser som økte energikostnader, endringer vedrørende flyktningeområdet, barnevern, demografi m.v.

Det er avsatt 2,5 mill. kroner til innføring av eiendomsskatt fra 2028 som er finansiert gjennom bruk av disposisjonsfondet. Disse midlene vil bli tilbakeført når eiendomsskatten blir realisert.

Kommunen vil om noe tid måtte gjennomføre betydelige investeringer innen pleie- og omsorgssektoren, som følge av demografi og at vi vil få en stor økning av innbyggere med pleiebehov. Kommunen vil også måtte gjennomføre infrastrukturinvesteringer for å legge til rette for boligbygging/stedsutvikling og vekst. Det vil også være investeringsbehov i diverse formålsbygg, og det er et stort behov for midler til verdibevarende vedlikehold av kommunale bygg. summen av alt dette, som også vil kunne sammenfalle i tid, vil ikke være mulig å realisere ved et overskudd på driftsbudsjettet alene.

Investeringsbudsjettet for 2027 er på 67 mill. kroner, i hovedsak knyttet til selvkostområdene vann- og avløp. Det foreslås avsatt midler til nødvendige tiltak for å styrke IKT sikkerhet og rehabilitering av kjøkken på Hole bo- og rehabiliteringssenter.

Tiltaksplan for mer bærekraftig økonomi

Som del av budsjettarbeidet har Nivi Analyse bidratt i prosess med å synliggjøre tiltak for en mer bærekraftig økonomi. I prosess hvor alle ledere har vært involvert, og hovedtillitsvalgte deltatt i arbeidsgruppene synliggjøres hva kommunen kan slutte med for å få utgiftene i tråd med driftsrammene. Eiendomsskatt er viktig forutseting for at Hole som lavinntektskommune skal ha nødvendig handlingsrom for investeringer fremover.

Tiltaksplan 2027–2030 med og uten eiendomsskatt

Beløp i 1 000 kr

Arbeidspakke	Kommunalområde	2027	2028	2029	2030
Politisk organisering	Kom.dir	496	691	691	691
Administrativ organisering og stab	Kom.dir	1 000	1 415	2 415	3 415
Lønn, permisjoner og velferd	Kom.dir	1 500	1 500	1 500	1 500
IKT-lisenser, avtaler og telefon	Kom.dir	381	214	214	214
Pensjon	Kom.dir	700	700	700	700
Forsikring, bank og innkjøp	Kom.dir	4 007	5 627	5 627	5 627
Kultur og idrett	Samfunn	725	978	978	978
Kirke	Samfunn	150	300	300	300
Plan, byggesak og oppmåling	Samfunn	137	1 199	1 199	1 199
Rekreasjon, naturforvaltning og friluftsliv	Samfunn	36	36	36	36
Samferdsel – forvaltning, organisering og drift	Samfunn	34	284	284	284
Eiendomsforvaltning – areal, drift og vedlikehold	Samfunn	497	627	627	1 107
Renhold – drift og organisering	Samfunn	410	410	410	410
Velferd overordnet	Velferd	877	1 277	1 277	3 477
Pleie, rehabilitering og omsorg	Velferd	218	231	231	231
Tilrettelagte tjenester	Velferd	771	861	861	861
NAV	Velferd	236	601	601	601
Skolestruktur	Oppvekst	–	–	–	–
Organisering av skoledagen – drift	Oppvekst	1 347	3 459	3 459	3 459
Spesialundervisning / ITO / SNO	Oppvekst	330	770	1 270	1 270
SFO – drift og brukerbetaling	Oppvekst	–	–	–	–
Barnehage – drift og tjenestenivå	Oppvekst	70	70	70	70
Helsetjenesten – struktur og brukerbetaling	Oppvekst	500	314	314	314
Administrasjon av skolen	Oppvekst	431	1 036	1 036	1 036
Drift av skolen	Oppvekst	293	1 138	1 159	1 167
Elevveiledere i skolen	Oppvekst	780	1 870	1 870	1 870
Uten eiendomsskatt		**15 927**	**25 608**	**27 129**	**30 817**
Eiendomsskatt	Kom.dir	-2 500	9 000	18 000	18 000
Med eiendomsskatt		**13 427**	**34 608**	**45 129**	**48 817**

Innsparinger fremover krever investeringer

Hovedmål med økonomiplanen

Hovedbudskapet i forslaget til økonomi- og handlingsplan er å sikre velferd og valgfrihet for nåværende og kommende generasjoner. Vi løser dette med fortsatt utvikling og kvalitet i tjenestene og ved en ansvarlig økonomi hvor man opprettholder avsetninger til driftsfond samtidig som investeringer og lånegjelden har økt for å utvikle kommunen.

Hovedutfordringer

Veksten i kommunens inntekter forventes å øke, men lønns- og prisvekst, demografiske endringer, økt tjenestebehov og økte investeringer gjør det utfordrende å nå målsettingen om et netto driftsresultat på minimum 1,75% av driftsinntektene.

Lånegjelden øker og handlingsrommet reduseres. Det er derfor behov for økt effektivitet og stram styring. Tiltaksplanen for bærekraftig økonomi må videreføres og utvikles.

Klimabudsjett

Hva er et klimabudsjett?

Et klimabudsjett er et styringsverktøy som viser hvordan man gjennom utvalgte tiltak jobber mot et bestemt klima- eller miljømål, hvor ansvaret for gjennomføring ligger, og evt. kostnader forbundet med det.

Kort sagt skal klimabudsjettet vise:

- tiltakene som skal gjennomføres
- forventet effekt
- hvilke tjenesteområder som er ansvarlige for gjennomføring
- evt. kostnader

Gjennomføring av tiltakene rapporteres ifm. intern rapportering og kommunens årsrapport. Tidligere årsrapporter finner du her.

Hva er kommunens mål for klima og miljø?

Kommunestyret i Hole kommune vedtok i desember 2022 en rekke målsetninger om klima, naturmangfold, vannforvaltning og klimatilpasning som skal bidra til at

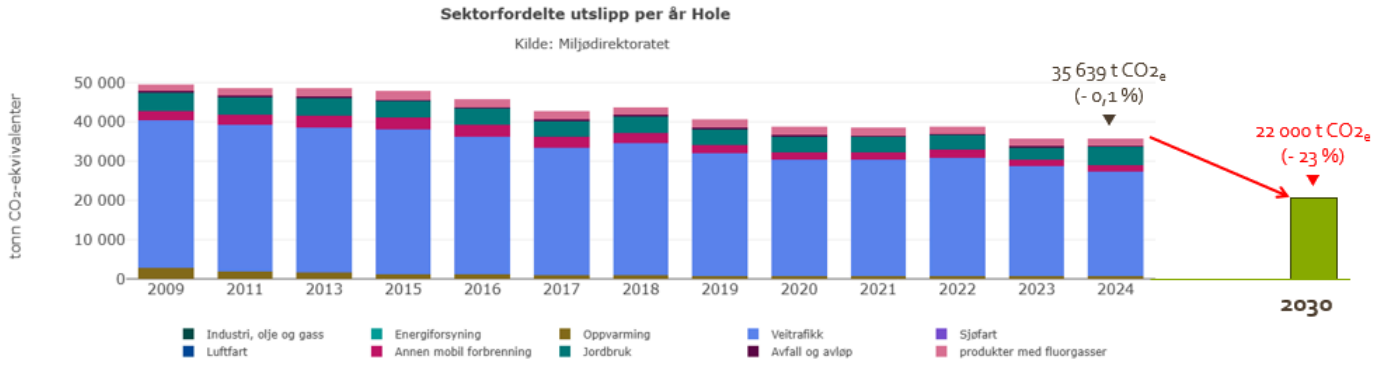
Hole i 2050 skal være en klimasmart kommune hvor det er lett å bo, arbeide og leve på en klima- og miljøvennlig måte.

(Du finner gjeldende *Kommunedelplan for klima og miljø 2022 - 2030* her).

Kommunens klimaregnkap

Det er viktig å vite omfanget og utviklingen i Holesamfunnets klimagassutslipp og kommunens eget klimafotavtrykk som kunnskapsgrunnlag for et klimabudsjett.

Direkte klimagassutslipp

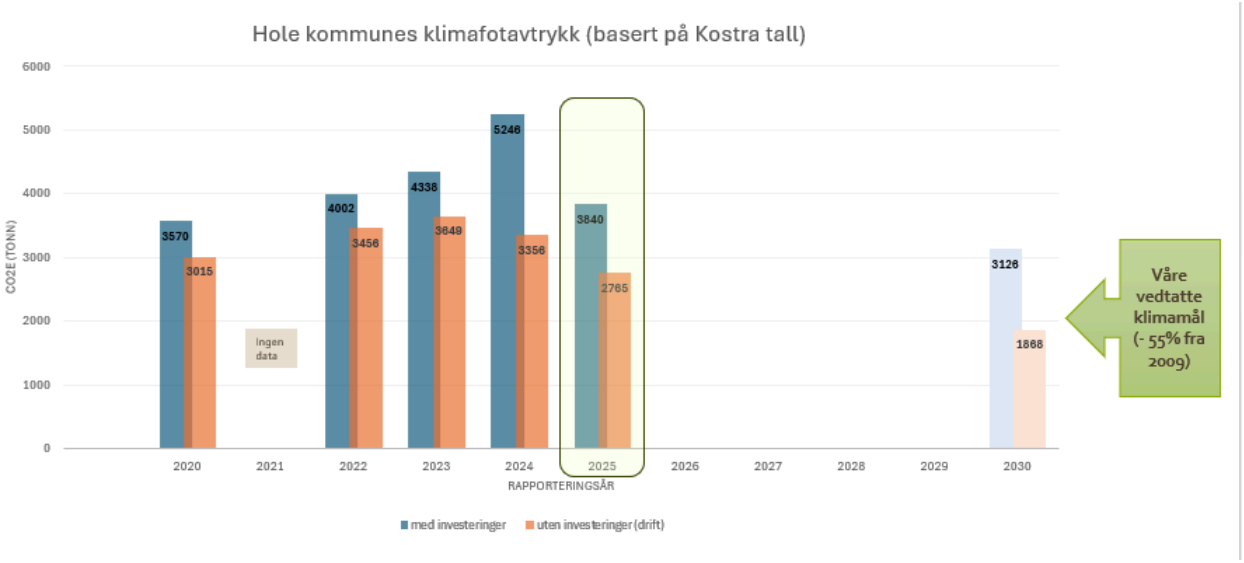
Figur 1: Utvikling i direkte klimagassutslipp innenfor Hole kommunes grenser (Kilde: Miljødirektoratets klimagassstatistikk for kommunene) og kommunens vedtatte klimamål for 2030

Statistikken for direkte utslipp innenfor kommunens grenser viser en minimal nedgang i utslipp mellom 2023 og 2024 på 0,1 %. Den reduksjonen i utslipp fra veitrafikk og oppvarming ble nesten nullet ut fra økte utslipp fra jordbrukssektoren. Kommunens egen virksomhet har en svært lite andel av disse direkte utslippene, som i all hovedsak kommer fra veitrafikk, både gjennomfartstrafikken men også intern kjøring. Effekten av en økende andel elektriske biler blir mindre fordi biltrafikken i sum øker, og at tunge kjøretøy fortsatt er i hovedsak fossil-dreven.

Kommunens klimafotavtrykk på vei ned

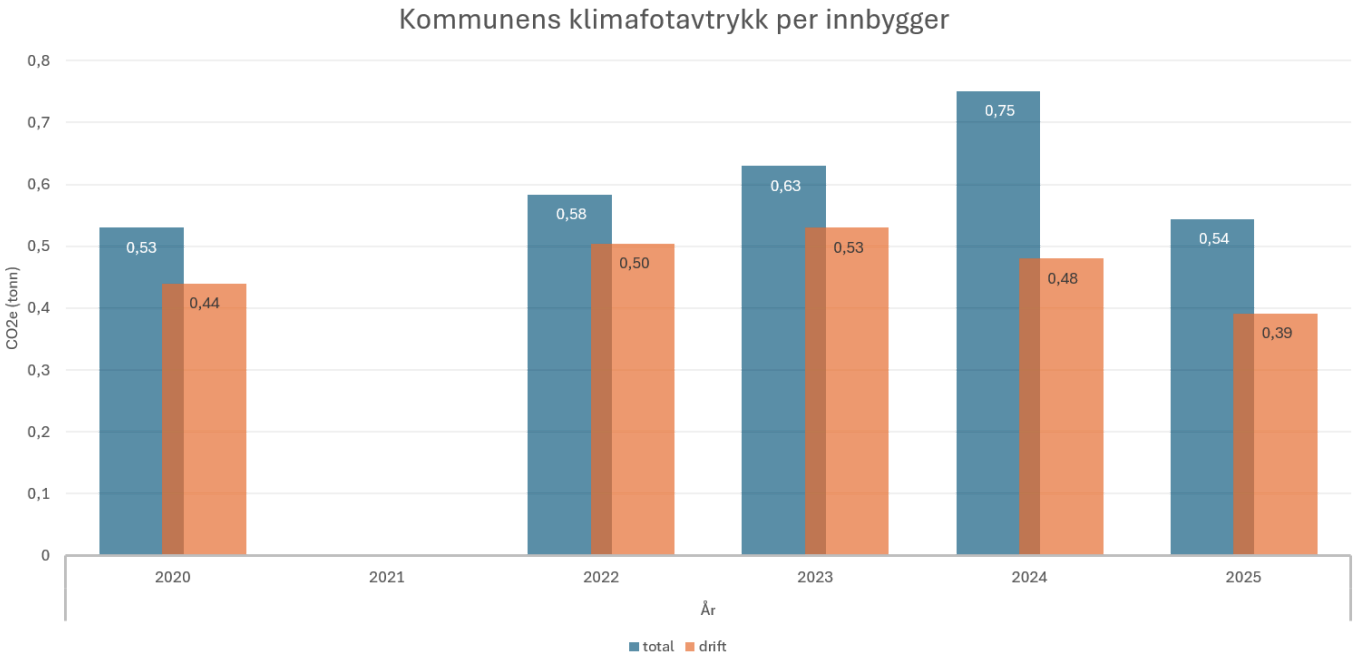
Kommunens egen klimaregnskap viser at vår drift av tjenester og egne eiendommer har blitt mer klimavennlig de siste årene, selv om investeringer i kommunale bygg og annen infrastruktur medfører større utslipp i det året de gjennomføres.

Det høyere klimafotavtrykket i 2024 for eksempel skyldes ombyggingen av Hole ungdomsskole, noe som forhåpentligvis vil gi lavere driftskostnader og utslipp på sikt.

Figur 2 (over): Utvikling av kommunens klimafotavtrykk basert på økonomiske tall (som rapportert til SSB / KOSTRA) og analyseverktøyet Klimakost.

Figur 3 (under): Klimafotavtrykket fra kommunens tjenesteproduksjon per innbygger viser også en nedgang.

Klimastatistikk

Klimatiltak med i økonomiplanen

Andre samfunnseffekter

Klimatiltak	Hovedmål	Sektor	Ikke-kvantifisert effekt	Beskrivelse
Bekjempelse uønskete fremmede arter	En trygg, klima - og miljøvennlig kommune	Annet	Lav	Fortsettelse av samarbeidsprosjektet i Ringeriksregionen.
Sum				

Beskrivelse klimatiltak

Bekjempelse uønskete fremmede arter
Fortsettelse av samarbeidsprosjektet i Ringeriksregionen.

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2027	Totalkostnad 2027-2030	Langsiktig økonomisk effekt	Sektor	Kilde	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026	Reduksjon 2027	Reduksjon 2028	Reduksjon 2029	Reduksjon 2030	Reduksjon 2031	Reduksjon 2032	Reduksjon 2033	Reduksjon 2034	Reduksjon 2035	Reduksjon 2036	Langsiktig reduksjon
Videre bruk av eksisterende Hole RA, fremfor å bygge nytt				Annen mobil forbrenning	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum						0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Beskrivelse klimatiltak

Videre bruk av eksisterende Hole RA, fremfor å bygge nytt
Prosjektet med å bygge nytt renseanlegg, endres til å bli videreføring av eksisterende bygning med tillegg av en modulær løsning. Saken skal behandles av FS og KS, sept 2026. Endringen i prosjektet vil ivareta kravene i Hole kommunes utslippstillatelse for renseanlegg. Løsningen vil medføre at vi kan utnytte levetiden på eksisterende renseanlegg maksimalt, før vi bygger nytt renseanlegg. Behovet for å bygge nytt renseanlegg var begrunnet i rensekrav - ikke levetidsbetraktninger.

Ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner

Klimatiltak	Hovedmål	Sektor	Ikke-kvantifisert effekt	Beskrivelse
Oppgradering av Hole renseanlegg	En trygg, klima - og miljøvennlig kommune	Avfall og avløp	Høy	Hole kommune må utvide kapasiteten for behandling av avløp på renseanlegget på Helgelandsmoen. Heller enn å bygge et

				nytt og større renseanlegg vil det bli valgt en oppgradering av eksisterende renseanlegg med ny teknologi. Dette vil spare kommunen for store mengder klimagassutslipp siden oppgraderingen er et mye mindre fysisk tiltak. I tillegg vil forbedret rensegrad også bidra til et bedre vannmiljø i Storelva og nedstrøms.
Medlemskap i Kommunenettverk for klimaomstilling	En trygg, klima - og miljøvennlig kommune	Miljøledelse	Medium	Deltakelse i felles prosjekter organisert gjennom Kommunenettverket for Klimaomstilling, som har 24 medlemskommuner på Østlandet.
Klimavennlig arealplanlegging	En trygg, klima - og miljøvennlig kommune	Veitrafikk	Medium	Areal- og transportplanlegging i tråd med nasjonale føringer og vedtatte kommunale planer
Mobilitetsplan for Hole kommune	En trygg, klima - og miljøvennlig kommune	Veitrafikk	Medium	Mobilitetsplanen vil synliggjøre helhetlige grep for trafikksikkerhet og styrke "grønn" mobilitet.
Sum				

Beskrivelse klimatiltak

Klimavennlig arealplanlegging
Areal- og transportplanlegging i tråd med nasjonale føringer og vedtatte kommunale planer

Medlemskap i Kommunenettverk for klimaomstilling
Deltakelse i felles prosjekter organisert gjennom Kommunenettverket for Klimaomstilling, som har 24 medlemskommuner på Østlandet.

Mobilitetsplan for Hole kommune
Mobilitetsplanen vil synliggjøre helhetlige grep for trafikksikkerhet og styrke "grønn" mobilitet.

Oppgradering av Hole renseanlegg
Hole kommune må utvide kapasiteten for behandling av avløp på renseanlegget på Helgelandsmoen. Heller enn å bygge et nytt og større renseanlegg vil det bli valgt en oppgradering av eksisterende renseanlegg med ny teknologi. Dette vil spare kommunen for store mengder klimagassutslipp siden oppgraderingen er et mye mindre fysisk tiltak. I tillegg vil forbedret rensegrad også bidra til et bedre vannmiljø i Storelva og nedstrøms.

Indirekte utslipp

Klimatiltak	Hovedmål	Sektor	Ikke-kvantifisert effekt
ENØK tiltak	En trygg, klima - og miljøvennlig kommune	Bygg	Lav
Sum			

Beskrivelse klimatiltak

ENØK tiltak
Fortløpende strømsparetiltak, som f.eks. bytte til led-lys, som en del av vanlig eiendomsdrift.

Utslipp og opptak fra skog annen arealbruk

Klimatiltak	Hovedmål	Sektor
Bruk av arealregnskap og arealanalyser i alle planforslag	En trygg, klima - og miljøvennlig kommune	Arealbruk
Samarbeidsprosjekt for bedre jordhelse i landbruket	En trygg, klima - og miljøvennlig kommune	Jordbruk
Sum		

Beskrivelse klimatiltak

Bruk av arealregnskap og arealanalyser i alle planforslag
Kommunen videreutvikler sin bruk av arealregnskap og -analsyer til å redusere arealkonflikter i den lokale og regionale arealplanleggingen.

Samarbeidsprosjekt for bedre jordhelse i landbruket
Prosjektets mål er å øke karbonbinding og forbedre jordhelse hos samarbeidende bønder i Ringeriksregionen, Sigdal og Numedal. Grønt fagsenter i Buskerud er prosjektleder, kommunene i Ringeriksregionen, Sigdal og Numedal deltar gjennom sine landbrukskontorer.

Finansiering
Prosjektet har søkt om tilskudd gjennom Miljødirektoratets klimasats ordning. Gjennomføringen er avhengig av innvilgelse av tilskuddet.

Ønskede tiltak

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2027	Totalkostnad 2027-2030	Langsiktig økonomisk effekt	Sektor	Kilde	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026	Reduksjon 2027	Reduksjon 2028	Reduksjon 2029	Reduksjon 2030	Reduksjon 2031	Reduksjon 2032	Reduksjon 2033	Reduksjon 2034	Reduksjon 2035	Reduksjon 2036	Langsiktig reduksjon

Etablering av energibrønner og VP Røyse skole	Annen mobil forbrenning	*Estimat sjøfart	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vedlikehold fangdammer Steinsslett	Annen mobil forbrenning	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fase ut T5 og T6 lyskilder	Energiforsyning	*Estimat sjøfart	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum			1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Beskrivelse klimatiltak

Etablering av energibrønner og VP Røyse skole
Ved å etablere energibrønner og varmepumpeanlegg på Røyse skole vil vi kunne unngå bruk av elektrokjel og biofyringskjel.
Elektrokjelen har et ca årsforbruk på 280.000 kwt. Et konservativt anslag tilsier at vi vil kunne mer enn halvere energiforbruket på elektrokjelen ved å etablere anlegget.

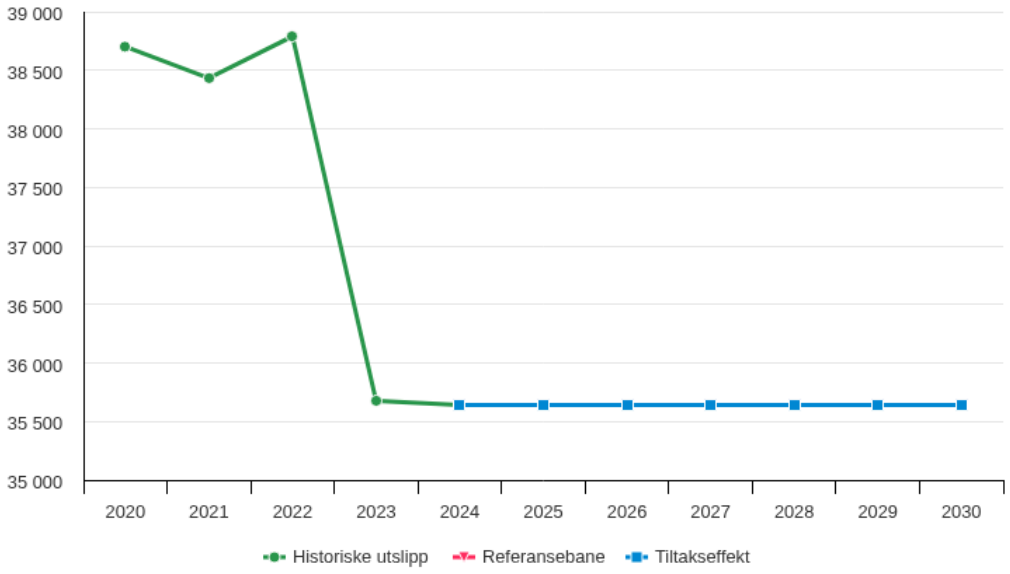
Fase ut T5 og T6 lyskilder
T5 og T8 lysstoffrør inneholder kvikksølv og er forbudt å selge. Hole kommune må skifte ut mange hundre lysarmaturer som følge av dette. Nye armaturer som installeres er LED armaturer.
Nye armaturer med LED gir, konservativt vurdert, energibesparelser på 50 - 60 %, hvis vi i tillegg til armaturen installerer lysstyring (bevegelse).

Det er vanskelig å kvantifisere eksakt reduksjon, men vi har de siste årene årlig skiftet ut 50-100 T5 eller T 8 lysarmaturer med LED armaturer. Med 190 skoledager pr år og anslagsvis 10 timers bruk av klasserom pr dag og antatt 28 w pr lysstoffrør utgjør ca besparelse pr 100 armaturer; 100x190x10tx28wx0,5(reduksjon 50 %)/ 1000 = 5320 kwt i reduksjon pr år.

Vedlikehold fangdammer Steinsslett
Kommunen er avtaleforpliktet til å vedlikeholde fangdammen i bekker på Steinssletta. Dette ansvaret er forsømt, med bakgrunn i mangelende budsjettavsetninger, gjennom mange år.
Vedlikehold av fangdammene vil bidra til å redusere utslippene av næringsstoffer og biologisk masse fra landbruket til Steinsfjorden.
De gjentakende synderne med utslipp til bekker, bør følges opp tett av landbrukskontoret.

Klimagassutslipp (graf)

Grafen vises i tonn CO2-ekvivalenter

Budsjettvedtak

1. Økonomiplan/handlingsplan 2027-2030

Fremlagte forslag til Økonomiplan/handlingsplan 2027-2030 for Hole kommune godkjennes, med de føringer og premisser som fremgår av dokumentet.

2. Driftsbudsjett 2027

Driftsbudsjettet for 2027 vedtas som vist i «Bevilgningsoversikter drift etter § 5-4 første ledd» og netto bevilgning per tjenesteområde vedtas som vist i «Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele lønnsavsetning og pensjon på de enkelte tjenesteområdene iht sentral avsetning.

3. Eiendomsskatt – det avsettes midler til forberedelse for gjeninnføring av eiendomsskatt fra 2028 for boliger og fritidsboliger.

4. Investeringsrammer

Investeringsbudsjettet for 2027 vedtas i samsvar med de rammer og forutsetninger som fremgår av kapittel Investeringer i økonomiplanen og som vist i Vedlegg: Bevilgningsoversikt investeringer etter §5-5 (2A) første ledd og de konkrete investeringsprosjekter som fremgår av Bevilgningsoversikt investering etter §5-5 (2B) andre ledd.

5. Lån

For 2027 gis fullmakt til følgende låneopptak:

a. Lån til finansiering av investeringer, inntil 49,016 mill. kroner

b. Startlån fra Husbanken til videre utlån, inntil 7 mill. kroner.

c. Trekkrettighet i Hovedbankavtalen, inntil 20 mill. kroner,

6. Skatt

Skatt på inntekt og formue for 2027 fastsettes etter den maksimalsats Stortinget fastsetter

7. Gebyrer, avgifter og brukerbetaling

Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut ifra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger for 2027 vedtas i tråd med kapittel Gebyrliste, Kommunale gebyrer for plan, byggesak, oppmåling og miljø 2027 og Vann- og avløpsgebyrer 2027.

Nye gebyrer, avgifter og brukerbetalinger gjøres gjeldende fra 1. januar 2027 dersom ikke annet er fastsatt.

8. Mål og resultatkrav

Mål og resultatkrav for tjenesteområdene fastsettes i samsvar med budsjettdokumentet. Mål for finansiell styring er iht vedtatt økonomireglement

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd (tilpasset)

Beløp i 1000

	Regnskap	Oppr. budsjett	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Sentrale inntekter						

Rammetilskudd	-245 053	-251 411	-267 730	-268 131	-267 523	-267 536
Inntekts- og formuesskatt	-313 452	-339 218	-356 875	-356 875	-356 875	-356 875
Andre generelle statstilskudd	-1 941	-1 755	-1 796	-1 265	-987	-916
Eiendomsskatt	0	0	0	-9 800	-18 800	-18 800
Sum Sentrale inntekter	**-560 445**	**-592 384**	**-626 401**	**-636 071**	**-644 185**	**-644 127**
Sentrale utgifter						
Lønnsavsetning	0	12 592	13 102	13 102	13 102	13 102
Prognose avsetning pensjonspremie tjenesteområdene	0	-4 490	1 393	1 393	1 393	1 393
Pensjon - premieavvik inkl aga	18 714	8 373	4 613	4 613	4 613	4 613
Pensjon - ovf fra premiefond	-40 320	-17 465	-15 073	-15 073	-15 073	-15 073
Økt innsparing 2024-2026	20	9	0	0	0	0
Demografiavsetning	0	0	0	0	0	0
Redusert pensjonskostnad	0	0	0	0	0	0
Innsparing overtid og bevertning møter	39	35	0	0	0	0
Demografi	0	0	0	0	0	0
Avsetning	0	0	9	9	9	9
Sum Sentrale utgifter	**-21 548**	**-947**	**4 044**	**4 044**	**4 044**	**4 044**
Driftsutgifter per tjenesteområde	554 576	542 018	568 227	556 458	553 801	550 113
Avskrivninger	26 188	26 561	28 800	30 553	30 596	30 596
Brutto resultat (KOSTRA)	**-1 229**	**-24 752**	**-25 329**	**-45 015**	**-55 743**	**-59 373**
Netto finansutgifter og inntekter						
Renteinntekter	-6 525	-6 670	-8 540	-8 420	-8 340	-8 260
Utbytter	-5 635	-5 880	-6 840	-8 840	-8 840	-8 840
Renteutgifter	26 967	28 044	30 033	37 109	38 419	39 857
Avdrag på lån	19 172	26 892	32 319	34 946	34 709	36 822

Netto finansutgifter i tjenesteområdene	31	0	0	0	0	0
Sum Netto finansutgifter og inntekter	**34 010**	**42 386**	**46 972**	**54 795**	**55 948**	**59 579**
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger i tjenesteområdene	-26 188	-26 561	-28 800	-30 553	-30 596	-30 596
Netto resultat	**6 593**	**-8 927**	**-7 157**	**-20 773**	**-30 391**	**-30 390**
Avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner						
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-10 403	9 051	8 923	22 505	31 662	31 661
Netto avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner i tjenesteområdene	3 810	-124	-1 765	-1 731	-1 270	-1 270
Sum Avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner	**-6 593**	**8 927**	**7 158**	**20 774**	**30 392**	**30 391**
Årsoverskudd / underskudd	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd (tilpasset)

Beløp i 1000

	Regnskap	Oppr. budsjett	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Informasjon og IT	21 956	23 749	25 649	23 814	23 814	23 814
Økonomiavdelinge n	4 559	4 614	4 820	4 820	4 820	4 820
HR, utvikling og lønn	2 055	2 168	2 692	2 402	2 402	2 402
Kommunedirektør og fellesutgifter	22 297	18 243	18 704	16 871	15 871	14 871
Pleie, rehabilitering og omsorg	98 092	99 029	106 126	105 713	105 713	105 113
Tilrettelagte tjenester	62 078	57 622	62 442	62 352	62 352	60 752
Nav Hole	34 907	33 175	36 884	36 519	36 519	36 519
Skole	145 561	140 112	139 429	134 337	133 816	133 808
Barnehage	73 069	72 742	76 540	76 540	76 540	76 540
PPT	5 122	4 563	4 740	4 740	4 740	4 740
Helse	27 166	27 572	31 093	31 279	31 279	31 279
Teknisk drift/eiendom	36 416	32 290	31 072	30 384	29 655	29 175
Areal, byggesak og miljø	9 836	11 444	11 827	10 765	10 765	10 765
Kultur og fritid	15 271	14 570	14 446	14 193	14 247	14 247
Finansiell virksomhet	31	0	0	0	0	0
Sum netto rammer	**558 417**	**541 894**	**566 462**	**554 727**	**552 531**	**548 843**
Herav:						
Avskrivninger	26 188	26 561	28 800	30 553	30 596	30 596
Renteutgifter	31	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger	-26 188	-26 561	-28 800	-30 553	-30 596	-30 596
Avsetninger til bundne driftsfond	9 307	102	37	37	37	37
Bruk av bundne driftsfond	-5 498	-226	-1 802	-1 768	-1 307	-1 307
Sum rammer uten 1A-poster	**554 576**	**542 018**	**568 227**	**556 458**	**553 801**	**550 113**

Status og rammebetingelser

Hole kommune hadde negative regnskapsresultater i 2023, 2024 og 2025. Det gir seg utslag i redusert disposisjonsfond.

Lånegjelden i forhold til driftsinntektene er fortsatt lavere enn sammenlignbare kommuner. Kommunen har store investeringsbehov fremover, men lite handlingsrom med lave driftsinntekter per innbygger.

Økonomiske handlingsregler skal bidra til å sikre kommunens økonomiske stilling. Kommunestyret har vedtatt handlingsregler for netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad.

Utvikling i økonomiske nøkkeltall

	Hole 2024	Hole 2025	Gjerdrum	Jevnaker	Råde	Ringerike	Kostragruppe 01
Prioritet							
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	6,1 %	4,6 %	32,5 %	24,0 %	19,0 %	7,7 %	8,8 %
Økonomi							
Frie inntekter i kroner per innbygger (B)	73 934	77 516	74 499	77 053	76 931	73 770	79 767
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	-4,3 %	-1,0 %	2,6 %	6,1 %	2,8 %	2,2 %	1,6 %
Netto lånegjeld i kroner per innbygger (B)	63 163	66 912	89 378	75 748	89 632	103 593	110 811
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)	63,7 %	66,1 %	87,1 %	70,2 %	76,6 %	97,4 %	91,2 %

Investeringer i økonomiplanen

Investeringer er et viktig virkemiddel for å sikre et godt tjenestetilbud til kommunens innbyggere. Investeringene er i hovedsak finansiert ved lån og kompensasjonstilskudd fra staten for merverdiavgift. Andre finansieringskilder er eksterne tilskudd og refusjoner knyttet til prosjektene, bruk av ubundet fond og overføring fra driftsregnskapet. Det er etablert handlingsregler som setter rammer for investeringsnivået. Handlingsreglene tilsier at gjeldsgraden ikke skal overskride 75% av driftsinntektene når man holder investeringer innen rentable investeringer - selvkostområdene vann og avløp utenfor.

Hole kommune har investeringsbehov fremover knyttet til utbyggingsplaner, forventet befolkningsvekst og demografisk utvikling. Langsiktig drifts- og investeringsplan (LDIP) legger grunnlaget for en plan for riktig investering til rett tid. I analysen ser man utbyggingsplaner, befolkningsprognoser, investeringsbehov knyttet til kapasitet og tilstand på kommunens bygninger og anlegg i et langsiktig perspektiv.

Investeringstabell for kommunen samlet

Ikke rentable investeringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2027-30**
Strategi, styring og fellestjenester					
Avsetning - mindre tiltak gjennom året	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
IKT tiltak felles	5 250	1 000	1 000	1 000	8 250
Sum Strategi, styring og fellestjenester	7 250	3 000	3 000	3 000	16 250
Velferd					
Hjemmetjenesten utskiftingsplan biler	0	1 175	0	0	1 175
Sum Velferd	0	1 175	0	0	1 175
Oppvekst					
Skole - bærbare pc-er barneskoleelever	3 000	0	900	900	4 800
Skole - HUS elev-pc'er	1 650	1 650	1 650	1 650	6 600
Sum Oppvekst	4 650	1 650	2 550	2 550	11 400
Samfunn					
Flomsikring Kleivbekken (ikke tilskuddsberettiget del av prosjektet)	313	0	0	0	313
Flomsikring Kleivbekken (Tilskudd NVE)	11 000	0	0	0	11 000
Kleivhallen - godkjent belysning (tilskuddsfinansiert)	462	0	0	0	462
Rehabilitering kjøkken Hole bo- og rehabiliteringssenter	12 500	0	0	0	12 500

Tilskudd kirken tårnet Bønsnes kirke	400	0	0	0	400
Sum Samfunn	24 675	0	0	0	24 675
Finansiell virksomhet					
Egenkapitalinnskudd KLP	1 733	1 820	2 000	2 200	7 753
Sum Finansiell virksomhet	1 733	1 820	2 000	2 200	7 753
Sum	38 308	7 645	7 550	7 750	61 253

Avsetning - mindre tiltak gjennom året

Det avsettes midler som kommunedirektøren har fullmakt til å anvende til mindre tiltak i løpet av året. Tiltakene skal fremgå av rapporteringen.

IKT tiltak felles

Det avsettes årlig midler til felles IKT investeringer. I 2027 prioriteres tiltak knyttet til oppgradering av Check Point-brannmurer og bedre kontroll med tilgangsstyring. Fornyelse av svitsjer, UPS-anlegg og Cisco ISE for økt kapasitet, redundans og stabilitet.

Hjemmetjenesten utskiftingsplan biler

Det planlegges utskifting av fire biler i hjemmetjenesten siden disse blir 5 år i 2026 og to biler i 2027. Det settes av midler til utskifting og forventede innbyttepriser er innarbeidet som del av finansieringen, netto finansieringsbehov er beregnet til kr 220.000 i 2026 og kr 360.000 i 2027.

Skole - bærbare pc-er barneskoleelever

Tiltaket innebærer å utstyre alle elevene klassevis ned til 1. trinn med hver sin bærbare pc. I 2027 er det ca 300 maskiner som må skiftes ut grunnet sikkerhet og at leverandør ikke lenger supporterer disse. Ca 100 overføres fra HUS, så 200 nye pc er i 2027. Kostnaden pr stk har også økt vesentlig.

Skole - HUS elev-pc'er

Det avsettes årlig midler til innkjøp av bærbare pc-er til nye elever på ungdomstrinnet.

Flomsikring Kleivbekken (ikke tilskuddsberettiget del av prosjektet)

Tilskuddet fra NVE dekker ikke alle kostnader til flomsikring Kleivbekken. Reguleringsplanen er vedtatt og tiltak igangsatt i 2026. Det avsettes midler til sluttføring av tiltaket i 2027.

Flomsikring Kleivbekken (Tilskudd NVE)

Kommunestyret vedtok i sak 044/25 Sikringstiltak Kleivbekken å gjennomføre tiltak i tråd med NVEs prosjektering.

Hole kommune har fått tilsagn på tilskudd på inntil 90 % av kostnadene til sikringstiltak i Kleivbekken. Det budsjetteres med kommunens egenandel i prosjektet, samt budsjett til det som ikke omfattes av tilskuddet (reguleringsplanarbeidet, kommunens prosjektledelse med mer). Sikringstiltakene har startet opp i 2026 og det avsettes midler til sluttføring i 2027.

Kleivhallen - godkjent belysning (tilskuddsfinansiert)

Det er behov for å skifte belysningen i Kleivhallen ettersom det er lysstoffrør. I ytterste konsekvens vil det ikke være belysning i idrettshallen som tilfredsstiller kravet på Håndballkamper. Det er mulig å søke på spillemidler til oppgradering av belysningen.

Rehabilitering kjøkken Hole bo- og rehabiliteringssenter

Konvertert fra MP-75-Hole bo- og rehab - kjøkken oppgradering

Det har over tid vært avvik fra mattilsynet på kjøkkenet på Hole bo og rehabilitering og en total-rehabilitering er nødvendig og har vært under planlegging en tid. Kjøkkenet er mer enn 20 år og gulv, vegger, himling, elektro, VVS og fast utstyr og inventar berøres av tiltaket.

Tilskudd kirken tårnet Bønsnes kirke

Kirkebevaringsfondet skal fram mot 2030 sikre de fredede middelalderkirkene. Kirkebevaringsfondet dekker 100% av forprosjektkostnadene og deretter 50% av selve hovedprosjektet. Kommunen forutsettes å dekke de øvrige 50%.

I 2026 har kirkebevaringsfondet bevilget midler til forprosjekt som har avdekket en foreløpig kostnad på kr. 800.000 for å sette tårnet tilbake til normal stand. Tiltaket forventes å få 50% i tilskudd fra kirkebevaringsfondet under forutsetning av kr. 400.000 i investeringstilskudd fra Hole kommune.

Egenkapitalinnskudd KLP

Kommunene innbetaler årlig egenkapitaltilskudd til Kommunenes Landspensjonskasse (KLP) som er kommunens tjenestepensjonsleverandør. Egenkapitaltilskudd og kjøp av aksjer kan som hovedregel ikke lånefinansieres. I investeringsplanen er innbetalingene forutsatt finansiert ved bruk av ubundet investeringsfond. Alternativt kan være salgsinntekter dersom kommunene i det aktuelle år vedtar salg av varige driftsmidler.

Rentable investeringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2027-30**
Samfunn					
Avkloakkering Sandby - Frøshaugåsen	4 000	0	0	0	4 000
Avløp hovedplan	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Nytt Hole renseanlegg	7 000	0	0	0	7 000
Sollihøgda infrastruktur avløp	9 200	5 650	5 650	0	20 500
Sollihøgda infrastruktur vann	5 000	0	6 576	0	11 576
Sundvollen sentrum - ledningsnett og avløp	0	4 950	5 000	0	9 950
Utstranda avløp byggetrinn 1 og 2	0	0	0	4 000	4 000
Vann - hovedplan	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
Vannforsyning Sundvollen	0	4 950	5 200	0	10 150

Sum Samfunn	27 900	18 250	25 126	6 700	77 976
Sum	27 900	18 250	25 126	6 700	77 976

Avløp hovedplan

Det avsettes årlige bevilgninger til påkostninger ledningsnett.

Nytt Hole renseanlegg

Kommunestyret vedtok i sak 051/24 utbygging av nytt Hole renseanlegg.

Det pågår prosjektering og utarbeidelse av konkurransegrunnlag høsten 2025. Det planlegges med en oppstart av byggearbeider tidlig høst i 2026 og driftssettelse av nytt kloakkrenseanlegg rundt årsskiftet 2027/2028.

Sollihøgda infrastruktur avløp

Kommunestyret har vedtatt samarbeid med Bærum kommune om en fullverdig vann- og avløpsløsning på Sollihøgda. Hole kommune må gjennomføre nødvendige tiltak innenfor kommunegrensen og knytte seg til anlegget i Bærum kommune gjennom en tilknytningsavgift.

Arbeidet med infrastruktur for vann og avløp på Sollihøgda starter opp i 2026 og knyttes opp mot vann og avløp i Bærum kommune i tråd med inngått samarbeidsavtale.

Sollihøgda infrastruktur vann

Kommunestyret har vedtatt samarbeid med Bærum kommune om en fullverdig vann- og avløpsløsning på Sollihøgda. Hole kommune må gjennomføre nødvendige tiltak innenfor kommunegrensen og knytte seg til anlegget i Bærum kommune gjennom en tilknytningsavgift.

Arbeidet med infrastruktur for vann og avløp på Sollihøgda starter opp i 2026 og knyttes opp mot vann og avløp i Bærum kommune i tråd med inngått samarbeidsavtale.

Sundvollen sentrum - ledningsnett og avløp

Vi planlegger med en rekke kapasitetsøkninger på Sundvollen i tråd med hovedplan for vann og avløp. Hvilke områder som skal gjennomføres først avhenger av utfallet av kvalitetsprogrammet og hvilke utbyggingsområder som realiseres først. Kommunen vil fordele en forholdsmessig andel av utgiftene, der det er aktuelt, gjennom områdemodeller eller utbyggingsavtaler.

Vann - hovedplan

Det avsettes årlige bevilgninger til påkostninger ledningsnett.

Vannforsyning Sundvollen

Sundvollen sentrum - vann

Vi planlegger med en rekke kapasitetsøkninger på Sundvollen i tråd med hovedplan for vann og avløp. Hvilke områder som skal gjennomføres først avhenger av utfallet av kvalitetsprogrammet og hvilke utbyggingsområder som realiseres først. Kommunen vil fordele en forholdsmessig andel av utgiftene, der det er aktuelt, gjennom områdemodeller eller utbyggingsavtaler.

Avsetning - mindre tiltak gjennom året
Det avsettes midler som kommunedirektøren har fullmakt til å anvende til mindre tiltak i løpet av året. Tiltakene skal fremgå av rapporteringen.

IKT tiltak felles
Det avsettes årlig midler til felles IKT investeringer. I 2027 prioriteres tiltak knyttet til oppgradering av Check Point-brannmurer og bedre kontroll med tilgangsstyring. Fornyelse av svitsjer, UPS-anlegg og Cisco ISE for økt kapasitet, redundans og stabilitet.

Hjemmetjenesten utskiftingsplan biler
Det planlegges utskifting av fire biler i hjemmetjenesten siden disse blir 5 år i 2026 og to biler i 2027. Det settes av midler til utskifting og forventede innbyttepriser er innarbeidet som del av finansieringen, netto finansieringsbehov er beregnet til kr 220.000 i 2026 og kr 360.000 i 2027.

Skole - bærbare pc-er barneskoleelever
Tiltaket innebærer å utstyre alle elevene klassevis ned til 1. trinn med hver sin bærbare pc. I 2027 er det ca 300 maskiner som må skiftes ut grunnet sikkerhet og at leverandør ikke lenger supporterer disse. Ca 100 overføres fra HUS, så 200 nye pc er i 2027. Kostnaden pr stk har også økt vesentlig.

Skole - HUS elev-pc'er
Det avsettes årlig midler til innkjøp av bærbare pc-er til nye elever på ungdomstrinnet.

Flomsikring Kleivbekken (ikke tilskuddsberettiget del av prosjektet)
Tilskuddet fra NVE dekker ikke alle kostnader til flomsikring Kleivbekken. Reguleringsplanen er vedtatt og tiltak igangsatt i 2026. Det avsettes midler til sluttføring av tiltaket i 2027.

Flomsikring Kleivbekken (Tilskudd NVE)
Kommunestyret vedtok i sak 044/25 Sikringstiltak Kleivbekken å gjennomføre tiltak i tråd med NVEs prosjektering.

Hole kommune har fått tilsagn på tilskudd på inntil 90 % av kostnadene til sikringstiltak i Kleivbekken. Det budsjetteres med kommunens egenandel i prosjektet, samt budsjett til det som ikke omfattes av tilskuddet (reguleringsplanarbeidet, kommunens prosjektledelse med mer). Sikringstiltakene har startet opp i 2026 og det avsettes midler til sluttføring i 2027.

Kleivhallen - godkjent belysning (tilskuddsfinansiert)
Det er behov for å skifte belysningen i Kleivhallen ettersom det er lysstoffrør. I ytterste konsekvens vil det ikke være belysning i idrettshallen som tilfredsstiller kravet på Håndballkamper. Det er mulig å søke på spillemidler til oppgradering av belysningen.

Rehabilitering kjøkken Hole bo- og rehabiliteringssenter
Konvertert fra MP-75-Hole bo- og rehab - kjøkken oppgradering
Det har over tid vært avvik fra mattilsynet på kjøkkenet på Hole bo og rehabilitering og en total-rehabilitering er nødvendig og har vært under planlegging en tid. Kjøkkenet er mer enn 20 år og gulv, vegger, himling, elektro, VVS og fast utstyr og inventar berøres av tiltaket.

Tilskudd kirken tårnet Bønsnes kirke
Kirkebevaringsfondet skal fram mot 2030 sikre de fredede middelalderkirkene. Kirkebevaringsfondet dekker 100% av forprosjektkostnadene og deretter 50% av selve hovedprosjektet. Kommunen forutsettes å dekke de øvrige 50%.

I 2026 har kirkebevaringsfondet bevilget midler til forprosjekt som har avdekket en foreløpig kostnad på kr. 800.000 for å sette tårnet tilbake til normal stand. Tiltaket forventes å få 50% i tilskudd fra kirkebevaringsfondet under forutsetning av kr. 400.000 i investeringstilskudd fra Hole kommune.

Egenkapitalinnskudd KLP
Kommunene innbetaler årlig egenkapitaltilskudd til Kommunenes Landspensjonskasse (KLP) som er kommunens tjenestepensjonsleverandør. Egenkapitaltilskudd og kjøp av aksjer kan som hovedregel ikke lånefinansieres. I investeringsplanen er innbetalingene forutsatt finansiert ved bruk av ubundet investeringsfond. Alternativt kan være salgsinntekter dersom kommunene i det aktuelle år vedtar salg av varige driftsmidler.

Avløp hovedplan
Det avsettes årlige bevilgninger til påkostninger ledningsnett.

Nytt Hole renseanlegg
Kommunestyret vedtok i sak 051/24 utbygging av nytt Hole renseanlegg.

Det pågår prosjektering og utarbeidelse av konkurransegrunnlag høsten 2025. Det planlegges med en oppstart av byggearbeider tidlig høst i 2026 og driftssettelse av nytt kloakkrenseanlegg rundt årsskiftet 2027/2028.

Sollihøgda infrastruktur avløp
Kommunestyret har vedtatt samarbeid med Bærum kommune om en fullverdig vann- og avløpsløsning på Sollihøgda. Hole kommune må gjennomføre nødvendige tiltak innenfor kommunegrensen og knytte seg til anlegget i Bærum kommune gjennom en tilknytningsavgift.

Arbeidet med infrastruktur for vann og avløp på Sollihøgda starter opp i 2026 og knyttes opp mot vann og avløp i Bærum kommune i tråd med inngått samarbeidsavtale.

Sollihøgda infrastruktur vann
Kommunestyret har vedtatt samarbeid med Bærum kommune om en fullverdig vann- og avløpsløsning på Sollihøgda. Hole kommune må gjennomføre nødvendige tiltak innenfor kommunegrensen og knytte seg til anlegget i Bærum kommune gjennom en tilknytningsavgift.

Arbeidet med infrastruktur for vann og avløp på Sollihøgda starter opp i 2026 og knyttes opp mot vann og avløp i Bærum kommune i tråd med inngått samarbeidsavtale.

Sundvollen sentrum - ledningsnett og avløp
Vi planlegger med en rekke kapasitetsøkninger på Sundvollen i tråd med hovedplan for vann og avløp. Hvilke områder som skal gjennomføres først avhenger av utfallet av kvalitetsprogrammet og hvilke utbyggingsområder som realiseres først. Kommunen vil fordele en forholdsmessig andel av utgiftene, der det er aktuelt, gjennom områdemodeller eller utbyggingsavtaler.

Vann - hovedplan
Det avsettes årlige bevilgninger til påkostninger ledningsnett.

Vannforsyning Sundvollen
Sundvollen sentrum - vann

Vi planlegger med en rekke kapasitetsøkninger på Sundvollen i tråd med hovedplan for vann og avløp. Hvilke områder som skal gjennomføres først avhenger av utfallet av kvalitetsprogrammet og hvilke utbyggingsområder som realiseres først. Kommunen vil fordele en forholdsmessig andel av utgiftene, der det er aktuelt, gjennom områdemodeller eller utbyggingsavtaler.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2027	2028	2029	2030
Investeringer i varige driftsmidler	64 075	24 075	30 676	12 250
Tilskudd til andres investeringer	400	0	0	0

Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 733	1 820	2 000	2 200
Sum finansieringsbehov	**66 208**	**25 895**	**32 676**	**14 450**
Kompensasjon for merverdiavgift	-6 559	-424	-568	-568
Tilskudd fra andre	-9 650	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	-505	0	0
Bruk av lån	-49 016	-23 146	-30 108	-11 682
Videreutlån	7 000	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-7 000	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	3 697	3 697	3 697	3 697
Mottatte avdrag på videreutlån	-3 697	-3 697	-3 697	-3 697
Bruk av ubundet investeringsfond	-1 733	-1 820	-2 000	-2 200
Sum finansiering	**-66 958**	**-25 895**	**-32 676**	**-14 450**
Sum finansieringsbehov	*66 208*	*25 895*	*32 676*	*14 450*
Sum finansiering	*-66 958*	*-25 895*	*-32 676*	*-14 450*
Udekket finansiering	**-750**	**0**	**0**	**0**

Hole kommune har en svært stram økonomi etter flere år med underskudd og handlingsrommet for investeringer er svært begrenset. Investeringsutgiftene utgjør 64,1 mill. kroner i 2027. I tillegg til investeringer i bygg og anlegg skal kommunen årlig innbetale egenkapitaltilskudd KLP (pensjonsleverandør). Investeringstiltakene er oppgitt under de aktuelle tjenesteområdene og samlet oversikt fremgår av Vedlegg – Bevilgningsoversikt investeringer etter annet ledd.

Egenkapitaltilskudd og kjøp av aksjer kan ikke lånefinansieres og forutsettes her dekket gjennom bruk av ubundet investeringsfond. Samlet finansieringsbehov utgjør 49 mill. kroner.

Investeringsbudsjettet finansieres i hovedsak ved opptak av lån og kompensasjon for merverdiavgift. Tilskudd og refusjoner knyttet til investeringstiltaket, inntekter fra salg av anleggsmidler og eventuell overføring fra drift bidrar til å redusere låneopptaket.

Investeringer innen vann og avløp er betegnet som rentable ved at de finansieres av gebyrinntekter over tid. Kommunen tar opp lån og gebyrinntektene skal over tid bidra til at kommunens kostnader til gjeldsbetjeningen skal dekkes.

Investeringsbehov fremover som ikke er innarbeidet

Langsiktig drifts- og investeringsplan kartlegger investeringsbehov knyttet til demografi m.v. Følgende tiltak er under planlegging og vil utfordre økonomien ytterligere:

Velferd

- Utredning knyttet til styrke dagsenterkapasitet er under arbeid og omdisponeringer av eksisterende bygg (Sundjordet og Hole bo- og rehab) eller bygge nytt
- Planlegging av flere heldøgnsplasser tilrettelagt for personer med demens (behov fra 2030)

Oppvekst

- Barnehage i Viksområdet for å utvide kapasitet og erstatning for Løken barnehage

Samfunn

Det vil være nødvendig med investeringer i infrastruktur i forkant av utbygging. Utbygging er et premiss for videre befolkningsvekst. Det er usikkerhet knyttet til fordeling av kostandene mellom utbyggere og kommune

Andre behov

Herredshuset (lokale for Helsetasjon, byggesak, publikumskontor, mm) krevende inneklima

Kompensasjon for merverdiavgift

Kompensasjon for merverdiavgift føres direkte i investeringsregnskapet til finansiering av investeringer. Det er budsjettert med nær 7 mill. kroner i 2027.

Bruk av ubundet investeringsfond

Hole kommune har midler på ubundet investeringsfond som kan anvendes til finansiering av investeringer. Prognose 31.12.2026 etter planlagt bruk er 3,7 mill. kroner. I forslaget til investeringsplan er det årlig planlagt anvendelse i størrelsesorden 1,8-2,2 mill. kroner til finansiering av egenkapitaltilskudd Kommunal Landspensjonskasse (KLP) som del av pensjonsordningen. Det forutsetter en styrking av investeringsfondet fremover gjennom salgsinntekter alternativ finansiering veil være overføring fra drift.

Bruk av lån

Opptak av lån påfører driftsbudsjettet fremtidige rente- og avdragskostnader. Driftskostnader knyttet til Vann- og avløpsinvesteringer (VA) finansieres over tid gjennom brukerbetalinger.

Budsjettert låneopptak i fireårsperioden er på 114 mill. kroner hvorav 78 mill. kroner er knyttet selvkost (VA) og låneandelen utgjør 79% av investeringsutgiftene.

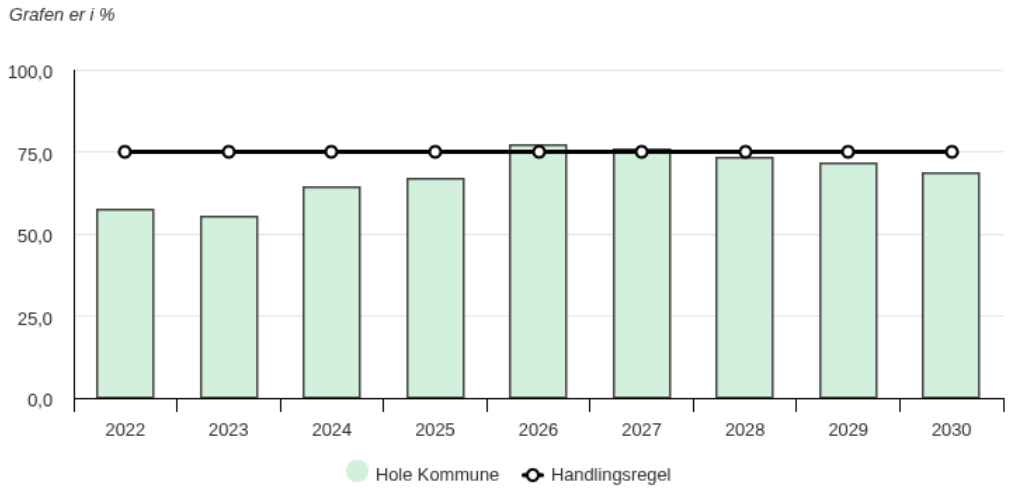
Videreutlån - startlån

Låneopptak, utbetalinger og innbetalinger i form av avdrag startlån fra Husbanken skal føres i investeringsbudsjettet/regnskapet. Det er lagt til grunn nytt låneopptak i 2027 på inntil 7 mill. kroner - målsettingen er å kunne bidra med 2 tiltak i tillegg til de tilsagn som er gitt i 2026, men ikke realisert pr 2. tertial 2026.

Startlån vurderes årlig.

Rentekostnadene og mottatte renteinntekter startlån fremgår av driftsbudsjettet og finansområdet.

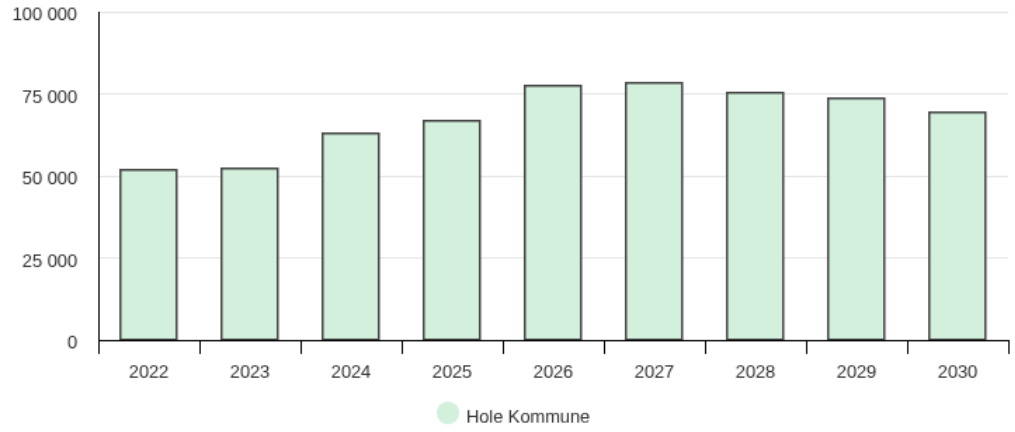
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Hole Kommune	57,5 %	55,2 %	64,2 %	66,6 %	77,1 %	75,5 %	73,0 %	71,5 %	68,3 %
Handlingsregel	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %

Netto lånegjeld i kroner per innbygger

Grafen er i hele kr

Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Hole Kommune	51 650	52 080	62 919	66 680	77 530	78 198	75 264	73 588	69 464

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	Oppr. bud. i fjor 2026	2027	2028	2029	2030
Rammetilskudd	-245 053	-251 411	-267 730	-268 131	-267 523	-267 536
Inntekts- og formuesskatt	-313 452	-339 218	-356 875	-356 875	-356 875	-356 875
Andre generelle statstilskudd	-1 941	-1 755	-1 796	-1 265	-987	-916
Eiendomsskatt	0	0	0	-9 800	-18 800	-18 800
Sum sentrale inntekter	**-560 445**	**-592 384**	**-626 401**	**-636 071**	**-644 185**	**-644 127**

Kommunene finansieres i hovedsak av de frie inntektene skatt og rammetilskudd fra staten. De utgjør ca. 76% av driftsinntektene. For å kunne gi et likeverdig tilbud til innbyggerne omfordeles skatteinntektene mellom kommunene gjennom såkalt skatteutjevning i rammetilskuddet. Hole kommune defineres som en lavinntektskommune med lave lokale disponible inntekter pr innbygger uten eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter.

Budsjettet er basert på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2027. Regjeringen foreslår en vekst i kommunesektorens frie inntekter i 2027 på 3,2 mrd. kroner. Demografikostnadene for kommunene er beregnet til 2,7 mrd. kroner.

Hole kommune opplever store variasjoner i skatteinntektene. Det er mange og sammensatte faktorer som påvirker skatteinntektene. Det gjør det utfordrende å lage treffsikre prognoser. Pr 2. tertial 2026 har skatteinngangen for kommunen vært svakere enn det som ble lagt til grunn i budsjettet for 2026.

Kommunene må selv angi prognose for skatteinntektene og dermed nivå for skatteutjevning. Følgende anslag legges til grunn for budsjetterte skatteinntekter:

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Skatt i prosent av landsgjennomsnittet	105,0	103,0	104,6	104,6	104,6	104,6
Skatt i prosent av landsgjennomsnittet etter inntektsutjevning	101,0	100,4	101,0	101,0	101,0	101,0

Andre generelle tilskudd

Kommunen får kompensasjonstilskudd for omsorgsboliger og sykehjemsplasser samt rentekompensasjon for skoleanlegg. Tilskuddet utbetales fra Husbanken, og det er Husbankens egen flytende rente som legges til grunn for beregning av rentekompensasjonen. Kompensasjonen utgjør 1,8 mill. kroner i 2027. Tilskuddet reduseres over tid i forhold til nedbetaling av lån knyttet til tiltakene.

Eiendomsskatt

Det foreslås gjeninnført eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger fra 2028 med et bunnfradrag på kr. 400.000. Første år er skattesats 1 promille og det er lagt til grunn økning til 2 promille fra 2029. Maksimal skattesats for boliger og fritidsboliger er 4 promille. Eiendomsskatten vil ha som hovedformål å styrke kommunens handlingsrom for nødvendige investeringer fremover

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	Oppr. bud. i fjor 2026	2027	2028	2029	2030
Lønnsavsetning	0	10 501	13 102	13 102	13 102	13 102
Prognose avsetning pensjonspremie tjenesteområdene	0	2 090	1 393	1 393	1 393	1 393
Pensjon - premieavvik inkl aga	18 714	8 373	4 613	4 613	4 613	4 613
Pensjon - ovf fra premiefond	-40 320	-17 465	-15 073	-15 073	-15 073	-15 073
Avsetning	0	0	9	9	9	9
Sum sentrale utgifter	**-21 607**	**3 500**	**4 044**	**4 044**	**4 044**	**4 044**

Pris- og lønnsvekst

Pris- og lønnsvekst (kommunal deflator) er anslått til 3,8% i forslag til statsbudsjett for 2027. Lønnsveksten er anslått til 4,0%, bidag fra pensjon 0,5% og prisveksten 2,9%.

Lønnsavsetningen inneholder kompensasjon for sentrale og lokale lønnsoppgjør 2027. Midlene fordeles tjenesteområdene når resultatet av de ulike oppgjørene er klare.

Pensjonskostnader

Hole kommune har to ulike pensjonskasser. Statens pensjonskasse (SPK) og Kommunal Landspensjonskasse. Høsten 2026 er hovedpensjonsordningen i KLP (fellesordningen) lagt ut på offentlig anbud.

Pensjonskostnadene er budsjettert med bakgrunn i de siste prognosene fra de to pensjonskassene

Regnskapsføringen av pensjonsforpliktelser følger egne lover, forskrifter og regnskapsstandarder.

Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	Oppr. bud. i fjor 2026	2027	2028	2029	2030
Strategi, styring og fellestjenester	50 867	48 774	51 865	47 907	46 907	45 907
Velferd	195 077	189 827	205 451	204 583	204 583	202 383
Oppvekst	250 918	244 989	251 802	246 896	246 375	246 367
Samfunn	61 523	58 304	57 344	55 341	54 666	54 186
Finansiell virksomhet	31	0	0	0	0	0
Driftsutgifter per tjenesteområde	**558 417**	**541 894**	**566 462**	**554 727**	**552 531**	**548 843**

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	Oppr. bud. i fjor 2026	2027	2028	2029	2030
Renteinntekter	-6 525	-6 670	-8 540	-8 420	-8 340	-8 260
Utbytter	-5 635	-5 880	-6 840	-8 840	-8 840	-8 840
Renteutgifter	26 967	28 044	30 033	37 109	38 419	39 857
Avdrag på lån	19 172	26 892	32 319	34 946	34 709	36 822
Netto finansinntekter/finansutgifter	**33 979**	**42 386**	**46 972**	**54 795**	**55 948**	**59 579**
Finansutgifter i tjenesteområdene	31	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	**34 010**	**42 386**	**46 972**	**54 795**	**55 948**	**59 579**
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0

Kommunens finansinntekter består av renteinntekter på bankinnskudd og utbytte fra selskaper.

Renteinntektene påvirkes av utviklingen i kommunens likviditet og rente.

Hole kommune mottar årlig utbytte fra Ringerikskraft AS (eierandel 11,42%) og Vardar AS (eierandel 1,88%). Utbytte fra selskaper er innarbeidet med 5,8 mill. kroner som er omlag på nivå som resultat for 2026. Det pågår en prosess i 2026 i Vardar med forventet salg av operasjonell virksomhet til Å energi. Eierskapet videreføres og det er lagt til grunn forventet økt utbytte fra 2028 i tråd med signaler fra selskapet.

Salgsprosessen i Vardar forventes å gi ekstraordinært utbytte i 2026. Dette er i tiltaksplanen lagt til grunn for økte renteinntekter i 2027 og fremover.

Finansutgiftene består av avdrag og renteutgifter til betjening av kommunens lån. Prognosene er basert på utviklingen i gjeldende låneportefølje samt forslag til investeringsplan med nye låneopptak og prognose for lånerenten.

Norges Bank økte styringsrenten til 4,5% i september 2026 og signalene tilsier en ytterligere økning i 2026 på grunn av at prisveksten fortsatt ligger over målsettingen for pengepolitikken.

Det videre forløpet for renten vil avhenge av den økonomiske utviklingen globalt og nasjonalt.

Budsjettrenten er kalkulert til 5,6 % i 2027 for så å redusere gradvis ned til 4,8% i 2030.

Hole kommune vil om noe tid måtte gjennomføre betydelige investeringer innen pleie- og omsorgssektoren, som følge av demografi og at vi vil få en stor økning av innbyggere med pleiebehov. Befolkningsutviklingen tilsier behov for økt kapasitet innen barnehage og skole i planperioden. Vi vil også måtte gjennomføre infrastrukturinvesteringer for å legge til rette for boligbygging/stedsutvikling og vekst. Det vil i tillegg være betydelige investeringsbehov i diverse formålsbygg, og det er et stort behov for verdibevarende vedlikehold av kommunale bygg. Økte investeringer må avveies mot hva som behøves til løpende drift, ikke bare de nærmeste årene, men også på lang sikt.

Økonomianalysen viser at det vil bli svært krevende å gjennomføre de investeringer man mener er nødvendig for å ha tilfredsstillende kapasitet knyttet til utbyggingsplaner, demografiske endringer og tilstand på bygg. Gjennomføring av planene forutsetter at driftsrammene framover er i tråd med mål for bærekraftig økonomi parallelt med tiltak for alternativ finansiering/styrke egenfinansieringen for å redusere lånebehovet. På den bakgrunn foreslås eiendomsskatt.

Avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	Oppr. bud. i fjor 2026	2027	2028	2029	2030
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-10 403	9 051	8 923	22 505	31 662	31 661
Netto avsetninger	-10 403	9 051	8 923	22 505	31 662	31 661
Netto avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner i tjenesteområdene	3 810	-124	-1 765	-1 731	-1 270	-1 270
Totale avsetninger	**-6 593**	**8 927**	**7 158**	**20 774**	**30 392**	**30 391**

Tabellen viser netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfondet og bruk av tidligere avsetninger knyttet til selvkostområdene.

Budsjettet for 2027 og årene fremover er basert på resultat som gir rom for avsetning i størrelsesorden 1,5-1,75%. I 2027 forslås avsatt 11,4 mill kr. Til fradrag kommer innføringskostnadene knyttet til eiendomsskatt på 2,5 mill. kroner forutsatt finansiert ved bruk av disposisjonsfond.

Det er lagt til grunn at eiendomsskatten (netto) avsettes til disposisjonsfond med 9 mill. kroner i 2027 og 18 mill. kroner i 2028 som grunnlag for finansiering av investeringer. Med de forutsetninger som er lagt til grunn i forslaget vil disposisjonsfondet kunne være iht målsettingen om 10% av driftsinntektene i 2029.

Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond

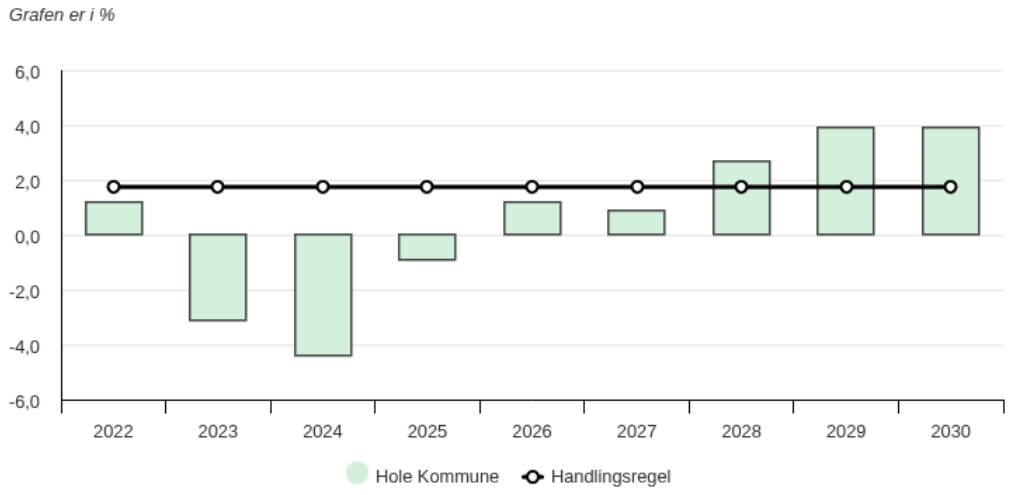
Eiendomsskatt foreslås innført fra 2028 for å styrke inntektssiden. Hole kommune er en lavinntektskommune og eiendomsskatt vil være vesentlig for å kunne gjennomføre nødvendige investeringer innen Velferd som følge av demografi.

Økonomisk utvikling i planperioden

En robust og bærekraftig økonomi er avgjørende for å kunne opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud og utvikle kommunen fremover. God økonomistyring og handlingsregler for netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad skal bidra til å sikre en fremtidig bærekraftig økonomi.

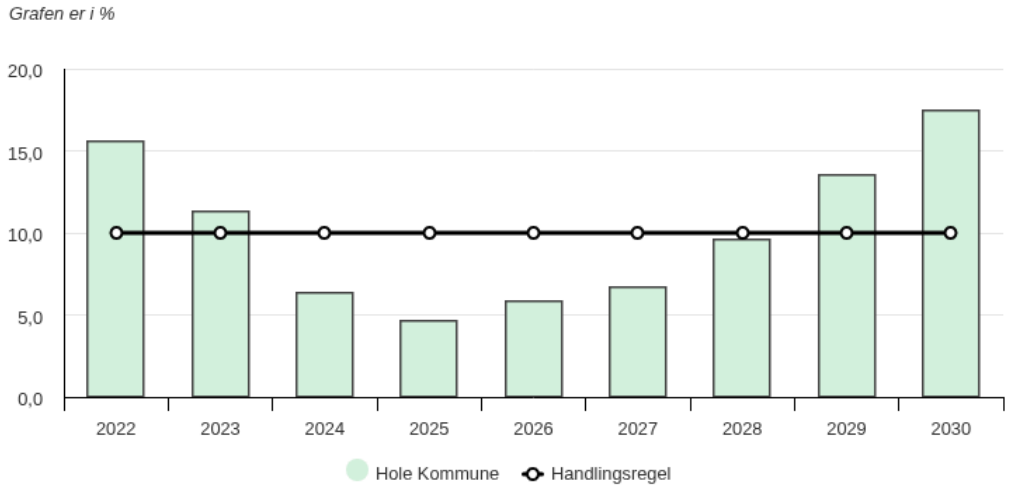
Oversikten nedenfor er basert på opprinnelig budsjett 2026, endelig resultat for 2026 vil ikke være klart før i årsoppgjøret februar 2027, og med eiendomsskatt fra 2028.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

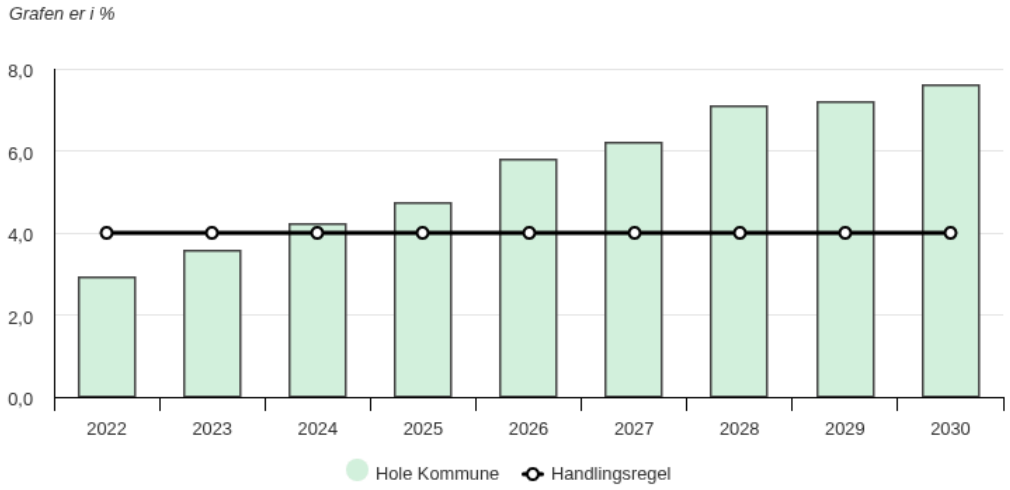
Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Hole Kommune	1,2 %	-3,1 %	-4,4 %	-0,9 %	1,2 %	0,9 %	2,7 %	3,9 %	3,9 %
Handlingsregel	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %

Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

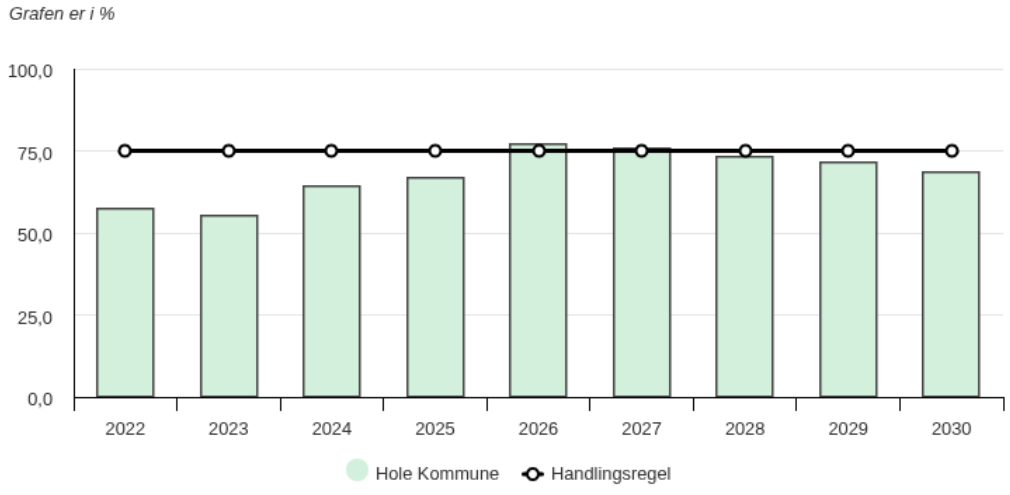
Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Hole Kommune	15,6 %	11,3 %	6,3 %	4,6 %	5,8 %	6,7 %	9,6 %	13,5 %	17,5 %
Handlingsregel	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

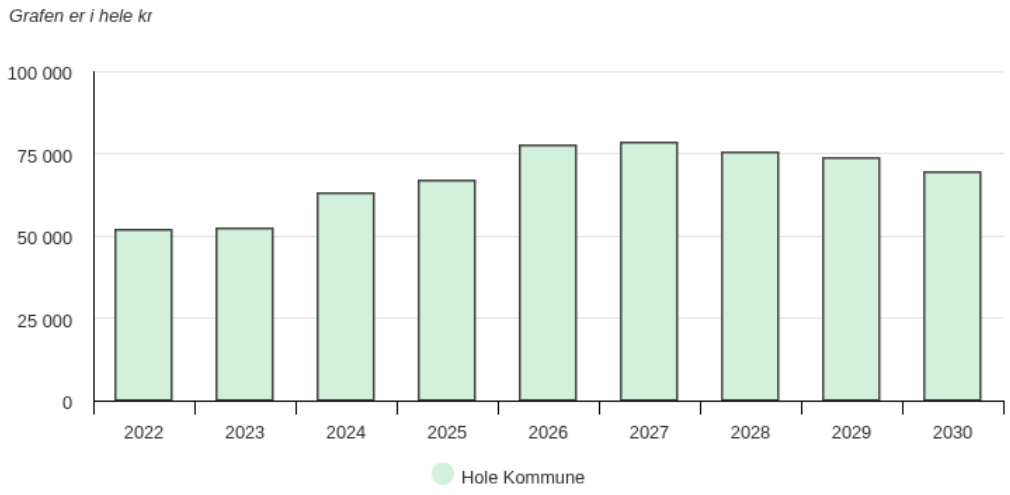
Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Hole Kommune	2,9 %	3,6 %	4,2 %	4,7 %	5,8 %	6,2 %	7,1 %	7,2 %	7,6 %
Handlingsregel	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Hole Kommune	57,5 %	55,2 %	64,2 %	66,6 %	77,1 %	75,5 %	73,0 %	71,5 %	68,3 %
Handlingsregel	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %

Netto lånegjeld i kroner per innbygger

Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Hole Kommune	51 650	52 080	62 919	66 680	77 530	78 198	75 264	73 588	69 464

Kommunens tjenesteområder

Strategi, styring og fellestjenester

Innledning

Kommunalområdet leverer tjenester til alle tjenesteområdene, folkevalgte, næringsliv og innbyggere. Området legger til rette for god politisk og administrativ styring, samt ivaretakelse av en rekke fellesfunksjoner på vegne av hele organisasjonen. Området består av 23, 8 årsverk og omfatter områdene toppledelsen i kommunen (kommunedirektør og kommunalsjefer), samt de administrative fellestjenestene, herunder Informasjon, politisk sekretariat, publikumstjeneste, dokumentsenter og IKT, samt økonomiavdelingen og HR/lønn.

Stillingsoversikten inkluderer 2 hovedtillitsvalgte, personvernombud, hovedverneombud og årsverk tilsvarende 5 lærlingestillinger.

Fellesutgifter som tilskudd til regionale samarbeidstiltak, folkevalgte og kontrollorganer, KS-kontingent, personellforsikringer, bedriftshelsetjeneste, lærlingordning, lisenser og vedlikeholdsavtaler for felles IT systemer m.v. kommer inn under dette området.

Nøkkeltall

Indikatornavn	Resultat 2023	Resultat 2024	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027
Antall årsverk	26,4	25,9	24,1	23,8	22,8
Sykefravær	3,3 %	3,1 %	1,4 %	1,0 %	1,5 %

Kommentarer til nøkkeltall

Kommunalsjefsområdet har gjennomgått en omstillingsprosess med mål om å spare inn ressurser i tjenesten for å bidra til et bedre samlet økonomisk resultat. Arbeidet har vært gjennomført i store deler av 2025/2026. Målet har vært å møte kravet til innsparing, samtidig som vi skal klare å levere tjenester med ett årsverk mindre. Tallene viser nedgangen i årsverk over tid.

Budsjettavvik for området er uten sentrale utgifter og viser mindreforbruk de to siste årene.

Sykefraværsstatistikken for dette området holder seg stabilt lavt over tid, likevel slik at utfordringer knyttet til dårlig inneklima påvirker hverdagen til de ansatte.

Utfordringer og ønsket utvikling

Utfordringsbildet er knyttet til å opprettholde tilstrekkelig kapasitet i de administrative tjenestene, så vi sørger for at kommunen har god støtte til strategisk beslutningstaking og tilstrekkelig bistand til tjenesteområdene i håndtering av administrative oppgaver og prosesser. Herunder økonomisk kontroll og etterlevelse av lover og regler gjennom korrekt bokføring, rapportering og dokumentasjon, samt ivareta økonomisk internkontroll og risikostyring.

IKT sikkerhet er en løpende utfordring i tråd med den endrede verdenssituasjonen. Kontinuerlig utvikling av nyere og smartere metoder stiller stadig høyere krav til IKT-infrastruktur, til overvåking og til teknisk utstyr. Ivaretakelse av IKT-sikkerhet er en pågående prosess og det vil årlig være behov for utskiftinger av utstyr og vedlikehold av IKT-infrastruktur, med de kostnader det innebærer.

Vi har det siste året hatt særlig fokus på reduksjon av manuelle prosesser og flere automatiserte oppgaver. Vi jobber for å ta i bruk nye fagmoduler og utnytte dagens løsninger optimalt. Utviklingen krever kapasitet til stadig omstilling og endringsprosesser, tverrfaglighet og fleksibilitet blant ledere og ansatte.

Prioriteringer - satsninger

Kommunalområdet skal jobbe videre med omstilling og effektivisering av tjenestene våre. Dette vil være en høyt prioritert i året som kommer.

Prosesser med internkontroll, ROS analyser og effektiv økonomistyring vil også være videre fokusområder.

Ytterligere styrking av IKT-sikkerhet er en nødvendig prioritering for å redusere risikoen for digitale hendelser og sikre kontinuitet i kommunens tjenester.

Det skal gjennomføres kommunestyre- og fylkestingsvalg i 2027.

I økonomiplanperiodene vil vi jobbe systematisk med beslutningene fra arbeidsgiverpolitikken for å fremme en helhetlig personalpolitikk og iverksette nødvendige tiltak. Vi vil fortsette arbeidet med kvalitetssikring av data og grunnlagsdokumenter av god kvalitet for analyser og utgangspunkt for strategiske styringsprosesser.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Opprinnelig budsjett	48 809	48 809	48 809	48 809
Sum Vedtak forrige periode	*-410*	*-410*	*-410*	*-410*
Sum Budsjettendring i år	*624*	*624*	*624*	*624*
Konsekvensjusteringer	214	214	214	214
Konsekvensjustert ramme	49 023	49 023	49 023	49 023
Innsparingstiltak				
Ledernivå/struktur	300	0	-1 000	-2 000
Lisenser og avtaler	-381	-214	-214	-214
Lærlingressurs	0	-115	-115	-115
Politisk organisering	-496	-691	-691	-691
Redusere stilling HR	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Sum Innsparingstiltak	*-1 877*	*-2 320*	*-3 320*	*-4 320*
Nye tiltak				
Eiendomsskatt innføring	2 500	800	800	800
Endring godgjøring folkevalgte mv iht reglement	293	293	293	293

IKT sikkerhet	1 899	950	950	950
Kvalitetskontroll og digitalisering	290	0	0	0
Samfunnsmedisinsk enhet fra Adm til Helse	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150
Valgavvikling	576	0	0	0
Økte kostnader BHT og forsikringer	311	311	311	311
Sum Nye tiltak	*4 719*	*1 204*	*1 204*	*1 204*
Nye tiltak og realendringer	2 842	-1 116	-2 116	-3 116
Ramme 2027-2030	51 865	47 907	46 907	45 907

Politisk organisering

Færre politiske utvalg og medlemmer
Endring godtgjørelse - ikke ekstra for flere møter samme dag

Eiendomsskatt innføring

Eiendomsskatt foreslår innført fra 2028. I 2027 avsettes det midler til prosessen som knyttes til fastsettelse av rammer og retningslinjer, taksering m.v. anslått til mellom 2-3 mill. kroner. Eiendomsskattelistene må legges ut til offentlig ettersyn innen 1. mars 2028. Årlige driftsutgifter er anslått til 0,8 mill kr til IT løsning, fakturering og oppfølging.

IKT sikkerhet

Utskifting av utstyr mht sikkerhet og effektivisering.

Sammendrag budsjett

Budsjettet innebærer en nøktern videreføring av nødvendige budsjettposter, likevel slik at det gjøres en vesentlig ressurs reduksjon på området med bakgrunn i omstilling, effektivisering og behovet for innsparinger i kommunen. Dette påvirker muligheten for å forvalte og håndtere en helhetlig personalpolitikk. I økonomiplanperioden er det nødvendig å ta stilling til hvilken strategi vi skal ha med tanke på fordeling og oppfølging av administrative oppgaver i et helhetlig perspektiv.

Det er satt av midler til innkjøp av enkelte moduler med hensikt på digitaliseringer og automatisering av prosesser.

Investeringstabell

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum Økonomiplan
Investeringsprosjekter	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2027-30**
Avsetning - mindre tiltak gjennom året	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000

IKT tiltak felles	5 250	1 000	1 000	1 000	8 250
Sum investeringsprosjekter	**7 250**	**3 000**	**3 000**	**3 000**	**16 250**

Avsetning - mindre tiltak gjennom året

Det avsettes midler som kommunedirektøren har fullmakt til å anvende til mindre tiltak i løpet av året. Tiltakene skal fremgå av rapporteringen.

IKT tiltak felles

Det avsettes årlig midler til felles IKT investeringer. I 2027 prioriteres tiltak knyttet til oppgradering av Check Point-brannmurer og bedre kontroll med tilgangsstyring. Fornyelse av svitsjer, UPS-anlegg og Cisco ISE for økt kapasitet, redundans og stabilitet.

Velferd

Innledning

Innledning

Område Velferd skal ha fokus på å levere mest mulig ressurseffektive og gode tjenester, som gis på de rette arenaene og møter de reelle behovene til brukerne. Målsettingen er at alle brukere skal gis støtte til å mestre mest mulig av sin egen hverdag, uansett funksjonsnivå. Dyktige og kompetente ledere og medarbeidere sørger for gode og trygge tjenester til innbyggerne.

Stortingsmelding nr. 24 Fellesskap og meistring ,*Bu trygt heime*, er en samfunnsreform som gir tydelige føringer og som staker ut kursen i årene som kommer. Området jobber bredt og helhetlig for å møte framtidige utfordringer med økt antall eldre, flere i utenforskap, økte tjenestebehov og nye oppgaver.

NOU 2023:4 *Tid for handling*, som handler om tilgang og behov for helsepersonell nå, og i årene som kommer, danner grunnlag for aktiviteter og tiltak i kommunalområdet. Det samme gjelder NOU 2026: 1 *En bærekraftig kommunesektor, som* som er første delrapport i regjeringenes helsereformutvalg, som ventes å komme med endelig november 2026.

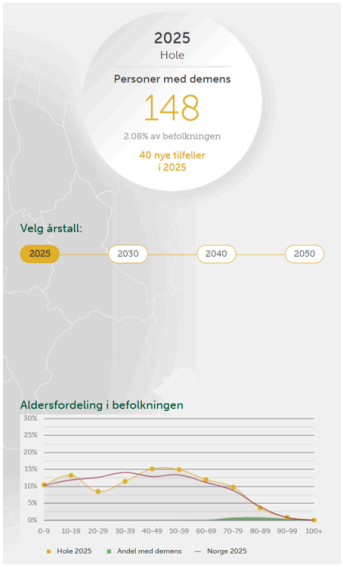
Frivillig sektor er en viktig og uvurderlige samarbeidspartner som i stor grad bidrar til å utfylle de kommunale velferdstjenester, sektoren er viktige aktører i et utvidet helsebegrep. Å benytte frivillige for å hindre ensomhet og isolasjon, gjerne gjennom ulike aktiviteter på møteplasser oppleves som svært positivt og det favner mange.

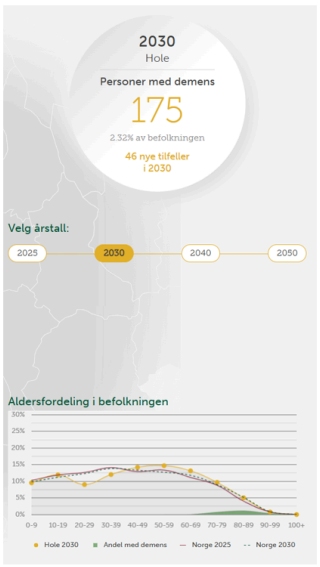

Befolkningsframskrivningen viser særlig vekst i aldersgruppen 80–89 år, fra 314 innbyggere i 2027 til 383 i 2030 – en økning på 22 prosent. Antallet innbyggere i aldersgruppene 67–79 år og 90 år og eldre øker mer moderat. Samlet øker antallet innbyggere over 80 år med 72 personer i perioden.

I takt med økt antall eldre forventes det økt behov og etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester, særlig hjemmetjenester og heldøgnsomsorgsplasser. Samtidig er forebygging, rehabilitering og hverdagsmestring viktig og nødvendig. Tjenester som retter seg mot personer med demens og deres pårørende vil være et område som krever særlig oppmerksomhet og styrkning.

[DEMENSKARTET - Demenskartet]

Nøkkeltall

Indikatornavn	Resultat 2023	Resultat 2024	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027
Antall årsverk	186,23	185,90	188,50	176,80	176,80
Budsjettavvik	9,1 %	6,6 %	2,6 %	2,9 %	0,0 %
Sykefravær	10,2 %	9,1 %	9,6 %	9,0 %	7,4 %

Kommentarer til nøkkeltall

Nøkkeltallene viser en reduksjon i antall årsverk fra 186 i 2023 til 176 i 2026.

Budsjettavviket har variert i perioden, men tendensen har vært riktig. Fra et merforbruk på 9,1 prosent i 2023 til et merforbruk på 2,6% i 2025.

Sykefraværet viser en gradvis positiv utvikling, fra 10,2% i 2023 til 9,6% i 2025 og tendens er synkende ned mot 9% Ambisjonen er å redusere sykefraværet ytterligere til 7,5% 2027.

Utfordringer og ønsket utvikling

Utfordringsbildet bygger på erfaringer, kunnskap og innsikt fra tjenestene, brukerundersøkelsen *Bedre kommune.no* fra 2024 og elementer fra pårørendeundersøkelsen *Ivaretatt* som ble gjennomført i 2025 - dog med veldig få besvarelser, Eldrebarometeret, befolkningsdata, folkehelseprofilen i Hole samt nasjonale trender innen velferdsområdet. I tillegg innspill og innsikt fra arbeidet med kommunedelplan Velferdsplan som ble ferdigstilt desember 2025.

Kommunalområde Velferd leverer et bredt spekter av tjenester til en stor del av befolkningen i Hole. Det er tjenester til barn, unge og voksne med ulike funksjonsnedsettelser, til familier og enkelt personer som trenger bistand fra NAV,

hjelpetiltak fra barnevernet, personer som har behov for psykisk helsehjelp. Eldre som trenger bistand og omsorg fra hjemmetjenesten til de eldre som trenger institusjonsplass.

Tjenestene erfarer at mange pårørende gjør en stor innsats for sine nære, de er viktige for å sikre et helhetlig nettverk rundt brukeren. Kommunalområde Velferd opplever at mange eldre i større grad enn tidligere nå planlegger egen alderdom, søker seg til tilbud, nettverk, lag og foreninger. Tjenestene opplever at mange ønsker å benytte seg av, og deltar i kurs innen *Demensvennlig samfunn*, *Pårørendekurs for personer med demens* og andre forebyggende tiltak som gruppetilbud for personer med psykisk uhelse m.m. Samtidig er det økt etterspørsel etter tjenester først i mestringstrappa, f,eks. rehabilitering, tilpassing av bolig og bistand fra ergoterapitjenesten, dagsenter, hjelp til egenomsorg/mestring.

I takt med at de eldre blir eldre, vil flere oppleve mer kompliserte sykdomsforløp, flere vil få demensdiagnoser og dermed vil flere få behov for kommunale tjenester. De økte behov og forventninger til kommunale tjenester sammenfaller med begrenset tilgang på helsepersonell og opplevde rekrutteringsvansker.

Prioriteringer - satsninger

Prioriteringene er i tråd med strategiene i Velferdsplanen og tiltak i handlingsplanen.

For å lykkes med å håndtere den store demografiske endringen, som vi allerede nå merker, må det i fremtiden prioriteres nøye ved tjenestetildeling. Det er viktig at forebygging, mestring og dagsenterkapasitet prioriteres slik at de fleste kan bo hjemme hele livet. Velferdsteknologi og hjelpemidler skal bidra til økt selvstendighet og utsette behov for andre kommunale tjenester.

Samtidig må tjenestene og tjenesteyterne gjennom nødvendig omstilling, både innen oppgavedeling og arbeidstidsordninger. Tjenestene står i en kulturendring, man er i stor grad gått fra tradisjonell hjelper til medspiller/tilrettelegger for egenmestring. Dette skjer samtidig som det er økte helsefaglige krav og forventninger til hva kommunen skal kunne håndtere, både i hjemmetjenestene og innen heldøgnsomsorg. Oppgaveskyvingen fra spesialisthelsetjenesten fortsetter, og det siste året

er det også tydelige forventninger til kommunens helseberedskap. Mange ledere og medarbeidere vil bli utfordret på prioriteringer som er krevende både faglig, etisk og økonomisk. En systematisk tilnærming til komplekse saker er introdusert i 2026, og vil i økende grad benyttes i 2027.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan 2027	2028	2029	2030
Opprinnelig budsjett	189 827	189 827	189 827	189 827
Sum Budsjettendring i år	*8 815*	*8 815*	*8 815*	*8 815*
Konsekvensjusteringer	8 815	8 815	8 815	8 815
Konsekvensjustert ramme	198 642	198 642	198 642	198 642
Driftskonsekvens				
Velferdsteknologi - room-mate lisenser	-173	-173	-173	-173
Sum Driftskonsekvens	*-173*	*-173*	*-173*	*-173*
Innsparingstiltak				
Avslutte abonnement på veilederen.no	-145	-145	-145	-145
Avslutte støtte og tidsskriftet Mental helse	-6	-6	-6	-6
Avslutte støttemodul i tidsskriftet barnevern	-2	-2	-2	-2
Avslutte tv-abonnement i boligene	-31	-31	-31	-31
Avvikle faste IDF møter	-32	-32	-32	-32

Benytte "En bra dag på jobben"	-500	-500	-500	-500
Endre avtale med Fontenehuset	0	-300	-300	-300
Endret bruk av formålsbygg	0	-400	-400	-400
Endring av organisering av sykepleieressurs	0	0	0	-400
Gjennomgå legemiddelhåndtering og lagerhold	-30	-30	-30	-30
Holde vakante stillinger ved fravær	-15	-15	-15	-15
Innføring og bruk av KS hjelpemiddel og ergoterapiressurs	-10	-10	-10	-10
Målrette ansvarsgruppemøter	-60	-60	-60	-60
Nytt EPJ system	-70	-70	-70	-70
Oppsigelse av Menova	0	0	0	-200
Pris- og lønnsomhetsgjennomgang av produksjon og salg på Hole ressurs- og mestringssenter	-50	-80	-80	-80
PRO reduksjon av abonnementer	-35	-35	-35	-35
Redusere antall fritidskontakter	-60	-60	-60	-60
Redusere behov for sosialhjelp	-50	-50	-50	-50
Redusere bemanning ved naturlig avgang	-500	-500	-500	-500
Redusere bilkostnader ved eldrift	-65	-65	-65	-65
Redusere innkjøps- og driftskostnader	-40	-50	-50	-50
Redusert ressurs flyktningetjenesten	-65	-130	-130	-130
Si opp veilederen.no	-33	-33	-33	-33
Standardisering av inkontinensutstyr	-10	-10	-10	-10
Standardisering av matbestillinger	-100	-100	-100	-100
Strukturendring i Tilrettelagte Tjenester	0	0	0	-1 600
Styre medisinsk forbruksmateriell bedre	-30	-30	-30	-30
Tilpasse bemanning til brukeroppmøte	-150	-200	-200	-200
Vurdere Livsglede-avtalen på Sundjordet	-13	-26	-26	-26
Sum Innsparingstiltak	*-2 102*	*-2 970*	*-2 970*	*-5 170*
Nye tiltak				
Barnevern endring behov plass mm	1 692	1 692	1 692	1 692
Flyktninger reduserte kostnader norskopplæring mm	-2 002	-2 002	-2 002	-2 002
Flytninger redusert introduksjonsstønad	3 800	3 800	3 800	3 800
PRO lønnskostnader	582	582	582	582
Redusert brukerbetaling Langtidsavdelingen	455	455	455	455
Sundjordet økt brukerbetaling	-744	-744	-744	-744
Tilrettelagte tjenester kjøp av plasser	2 801	2 801	2 801	2 801
Økte bemanningskostnader Langtidsavdelingen	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum Nye tiltak	*9 084*	*9 084*	*9 084*	*9 084*
Nye tiltak og realendringer	6 809	5 941	5 941	3 741
Ramme 2027-2030	205 451	204 583	204 583	202 383

Barnevern endring behov plass mm

Tiltaket omfatter kjøp av plass i statlig barneverninstitusjon og redusert fosterhjemsgodtgjørelse.

Flytninger redusert introduksjonsstønad

Flyktn. bosatt i -22 utgår, + 5 flyktn. forventet bosatt i -26 og -27

Tilrettelagte tjenester kjøp av plasser

Tiltaket omfatter økte kostnader til kjøp av eksterne plasser i privat institusjon og kommune.

Sammendrag budsjett

Budsjettforslaget for kommunalområde Velferd viser en økning i budsjettrammene for pleie, rehabilitering og omsorg, tilrettelagte tjenester og NAV Hole. De største økonomiske utfordringene er knyttet til økte bemanningskostnader i pleie og omsorg, kjøp av plasser i tilrettelagte tjenester og endringer i utgiftene til barnevern og flyktningetjenesten. Budsjettforslaget for kommunalområde Velferd viser en samlet budsjettramme på 205,5 mill. kroner i 2027, med en gradvis reduksjon til 202,4 mill. kroner i 2030.

Kommunalområdet foreslår samtidig en rekke innsparings- og effektiviseringstiltak. Flere av tiltakene skal gjennomføres gjennom reduserte driftskostnader, bedre ressursutnyttelse, færre abonnementer og organisatoriske endringer. Innsparingene bidrar til å dempe utgiftsveksten, men oppveier ikke de nye kostnadene.

Pleie, rehabilitering og omsorg har en foreslått budsjettramme på 106,1 mill. kroner i 2027, som reduseres til 105,1 mill. kroner i 2030. De største utgiftsøkningene er knyttet til bemanningskostnader ved langtidsavdelingen. Det foreslås innsparinger gjennom blant annet bedre ressursutnyttelse, reduserte drifts- og innkjøpskostnader og organisatoriske endringer. Det er i tillegg avsatt 1,175 mill. kroner til utskifting av biler i hjemmetjenesten i 2028.

Tilrettelagte tjenester har en budsjettramme på 62,4 mill. kroner i 2027, redusert til 60,8 mill. kroner i 2030. Økte kostnader til kjøp av plasser utgjør det største nye tiltaket. For å møte kostnadsveksten foreslås effektivisering av bemanning og drift, samt strukturendringer i 2030 med en mulig forventet innsparing på 1,6 mill. kroner, hvis man klare å samlokalisere omsorgsboligene

NAV Hole har en budsjettramme på 36,9 mill. kroner i 2027 og 36,5 mill. kroner fra 2028. Budsjettet påvirkes særlig av økte kostnader knyttet til barnevern og endringer i utgiftene til flyktningetjenesten. Innsparingstiltak omfatter blant annet redusert ressursbruk, lavere driftskostnader og endringer i avtaler.

Samlet legger budsjettforslaget opp til strammere økonomisk styring og bedre utnyttelse av tilgjengelige ressurser. Gjennomføringen forutsetter at de planlagte innsparingene realiseres, samtidig som kommunen ivaretar kvaliteten i tjenestene og sikrer forsvarlige tilbud til innbyggerne. Utviklingen i bemanningsbehov, kjøp av plasser og barnevernstiltak vil være særlig viktig å følge opp gjennom økonomiplanperioden.

Rammefordeling pr. tjenesteområde

Tjeneste	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Rev. budsjett 2026	Økonomiplan 2027	2028	2029	2030
Tilrettelagte tjenester	62 078	57 622	58 614	62 442	62 352	62 352	60 752
NAV Hole	34 907	33 175	33 052	36 884	36 519	36 519	36 519
Pleie, rehabilitering og omsorg	98 092	99 029	101 763	106 126	105 713	105 713	105 113
Sum Velferd	**195 077**	**189 826**	**193 429**	**205 452**	**204 584**	**204 584**	**202 384**

Beløp i 1 000 kr

Statens veiledende satser for økonomisk stønad.

Hole kommune forholder seg til statlige veiledende satser for sosialhjelp. De veiledende satsene omfatter utgifter til helt grunnleggende livsopphold; mat, klær, husholdning/hygiene m.m.

Betydelige medisin- og legeutgifter, tannlege ytes ofte i tillegg. Videre ytes stønad til boutgifter; husleie strøm, innboforsikring m.m. i tillegg til veiledende satser. Barnetrygden kommer derfor i tillegg.

Veiledende satser for økonomisk stønad

Beløp i kroner per måned

Husstand / aldersgruppe	2024	2025	2026	2027
Enslige	7 850	8 100	8 300	Ikke kjent ennå
Ektepar / samboere	13 100	13 500	13 800	Ikke kjent ennå
Person i bofellesskap	6 600	6 800	6 950	Ikke kjent ennå
Barn 0–5 år	3 850	3 950	4 050	Ikke kjent ennå
Barn 6–10 år	3 950	4 050	4 150	Ikke kjent ennå
Barn 11–17 år	5 150	5 300	5 400	Ikke kjent ennå

Investeringstabell

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum Økonomiplan
Investeringsprosjekter	2027	2028	2029	2030	2027-30
Hjemmetjenesten utskiftingsplan biler	0	1 175	0	0	1 175
Sum investeringsprosjekter	**0**	**1 175**	**0**	**0**	**1 175**

Hjemmetjenesten utskiftingsplan biler

Det planlegges utskifting av fire biler i hjemmetjenesten siden disse blir 5 år i 2026 og to biler i 2027. Det settes av midler til utskifting og forventede innbyttepriser er innarbeidet som del av finansieringen, netto finansieringsbehov er beregnet til kr 220.000 i 2026 og kr 360.000 i 2027.

Oppvekst

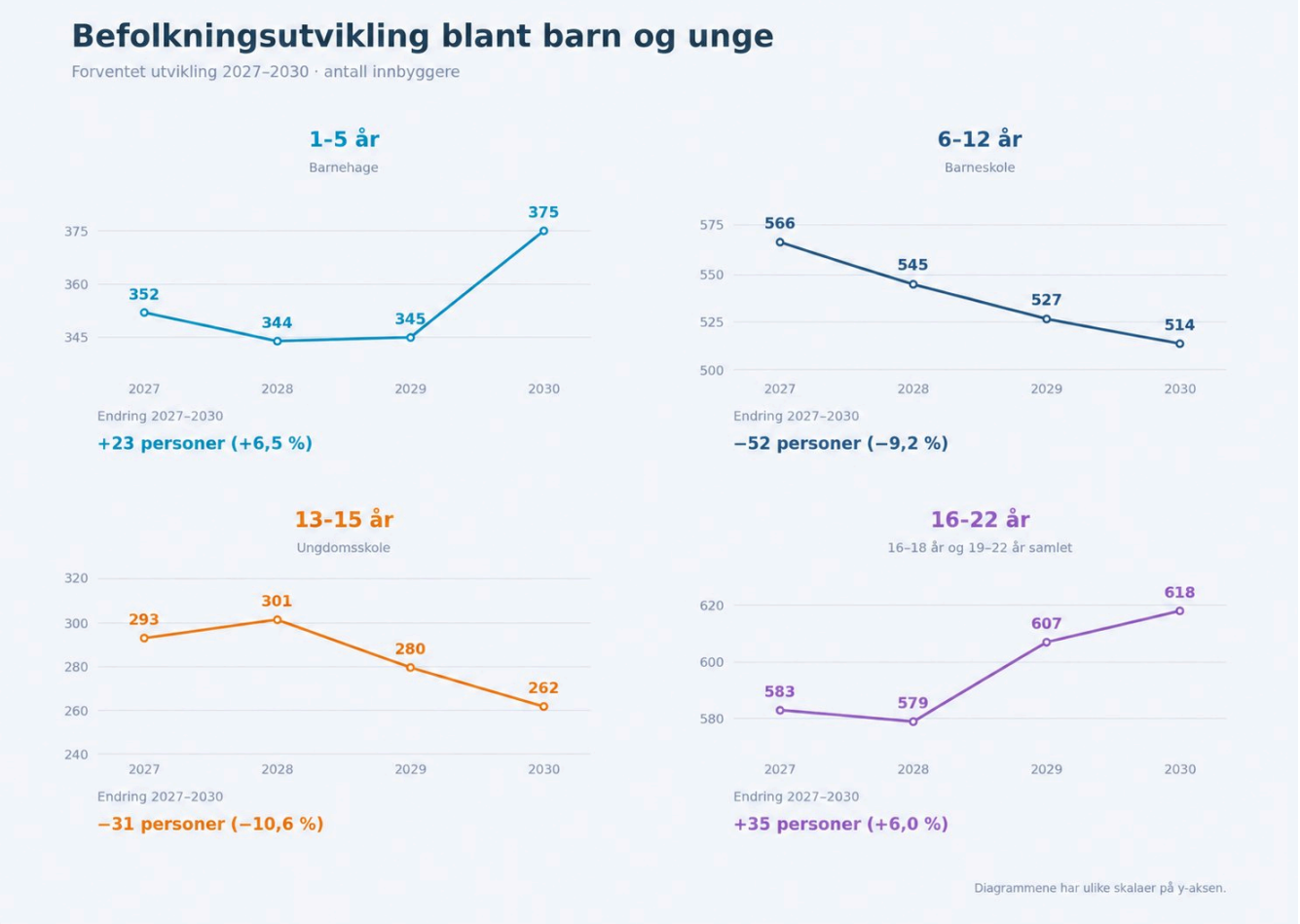
Innledning

Kommunalområdet Oppvekst skal bidra til at barn og unge i Hole kommune får en trygg og god oppvekst, med mulighet for utvikling, læring, mestring og deltakelse. Tjenestene skal møte barn, unge og familier på en helhetlig og samordnet måte, med vekt på tidlig innsats, forebygging, inkludering og samarbeid med foreldre og foresatte.

Kommunalområdet Oppvekst har også ansvar for helsetjenester til hele befolkningen, blant annet allmennlegetjenester, legevakt, fysioterapi og friskliv, samt arbeid med smittevernog folkehelse.

Utviklingen i antall barn og unge har direkte betydning for hvordan Oppvekst dimensjonerer tilbudet i barnehage, skole og helsetjenestene rettet mot barn, unge og familier. Prognosene gir grunnlag for å planlegge antall plasser, klasser og grupper, bemanning, kapasitet i helsetjenestene og bruk av bygg.

Befolkningsframskrivningen viser nedgang i antallet barn i grunnskolealder fra 2027 til 2030. Aldersgruppen 6–12 år reduseres fra 566 til 514 barn, en nedgang på 9,2 prosent, mens gruppen 13–15 år reduseres fra 293 til 262, tilsvarende 10,6 prosent. Samtidig øker antallet barn i alderen 1–5 år fra 352 til 375, en økning på 6,5 prosent. Gruppen 16–22 år øker fra 583 til 618 personer, en økning på 6,0 prosent.

Utviklingen gir grunnlag for å tilpasse kapasiteten i tjenestene i Oppvekst. Kapasitet, bemanning og kompetanse må dimensjoneres etter behovet, med vekt på tidlig og samordnet innsats og gode overganger. Tjenestebehovet vil også avhenge av barn og unges helse, utvikling og behov for tilrettelegging, og kan ikke beregnes ut fra antall alene.

Nøkkeltall

Indikatornavn	Resultat 2023	Resultat 2024	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027
Antall årsverk	288,0	270,0	263,0	253,0	247,0
Budsjettavvik %	6,4 %	-0,4 %	2,1 %	0,0 %	0,0 %
Sykefravær %	7,5 %	7,4 %	7,1 %	7,0 %	6,5 %

Kommentarer til nøkkeltall

Nøkkeltallene viser en tydelig reduksjon i antall årsverk, fra 288 i 2023 til anslått 253 i 2026. Dette tilsvarer en reduksjon på 35 årsverk, eller om lag 12 prosent. For 2027 planlegges en ytterligere reduksjon til 247 årsverk, som samlet innebærer 41 færre årsverk enn i 2023, tilsvarende om lag 14 prosent.

Budsjettavviket har variert i perioden. Etter et merforbruk på 6,4 prosent i 2023 var det et mindreforbruk på 0,4 prosent i 2024. I 2025 var merforbruket 2,1 prosent. For 2026 anslås drift i balanse, og dette er også målet for 2027.

Sykefraværet viser en gradvis positiv utvikling, fra 7,5 prosent i 2023 til anslått 7,0 prosent i 2026. Målet for 2027 er å redusere sykefraværet ytterligere til 6,5 prosent.

Utfordringer og ønsket utvikling

Utfordringsbildet bygger på elevundersøkelsen, brukerundersøkelsen i barnehagene, Ungdata 2025, befolkningsdata og befolkningsframskrivinger, kommunens folkehelseoversikt samt kunnskap og observasjoner fra tjenestene.

De aller fleste barn og unge i Hole har det godt. De opplever trygghet, tilhørighet, mestring og gode utviklingsmuligheter, og møter engasjerte og faglig sterke ansatte. Tjenestene rapporterer om høy trivsel blant flertallet av barna, og mange familier har tillit til kommunens tilbud. Samtidig står oppvekstfeltet overfor sammensatte utfordringer som berører hele tjenestekjeden. Selv om flere av utfordringene er tydeligst blant eldre barn og ungdom, observeres tidlige tegn til de samme utviklingstrekkene allerede i barnehagen.

En økende andel barn og unge viser tegn til nedstemthet, uro, lav selvfølelse og utfordringer med søvn og emosjonell regulering. Det observeres også større variasjon i barnas evne til å håndtere krav, endringer og sosiale situasjoner. Skjermbruk og digitale medier påvirker i økende grad søvn, fritid og sosialt samspill. Utestenging, konflikter og sosialt press forekommer både fysisk og digitalt, og særlig jenter rapporterer om sårbarhet i digitale relasjoner. Samtidig er det en mindre gruppe barn og unge som deltar lite i sosiale fellesskap, fysisk aktivitet og organiserte fritidstilbud, og som derfor har økt risiko for isolasjon og utenforskap.

Utviklingen understreker behovet for tidlig oppdagelse, forebyggende arbeid og bedre samordning mellom tjenestene, slik at barn, unge og familier får riktig hjelp på et tidlig tidspunkt.

Prioriteringer - satsninger

Trygghet, trivsel og god helse gir gode forutsetninger for læring og utvikling. Dette skal være et felles fundament for alle tjenestene i Oppvekst og gi retning for prioriteringer, aktiviteter og samarbeid. Barn, unge og familier skal møte tjenester som bidrar til mestring, deltakelse og tilhørighet.

Lesing, skriving og regning skal ha særlig prioritet i barnehage og skole, som grunnleggende ferdigheter for videre læring, mestring og deltakelse. Sammen med tidlig innsats, inkluderende fellesskap og samordnede tjenester skal dette prege arbeidet i Oppvekst. Arbeidet med spesialpedagogikk og inkluderende praksis videreføres etter at Kompetanseløftet er avsluttet. Målet er at flere barn og unge skal få nødvendig støtte og oppleve mestring innenfor de ordinære tilbudene.

Alle tjenestene skal bidra til å oppdage behov tidlig og følge opp før utfordringene blir mer omfattende. Samarbeid med foreldrene, tydelig ansvar og gode overganger mellom tilbud og tjenester skal sikre helhetlig og sammenhengende hjelp. Den enkelte tjeneste skal bruke prioriteringene som grunnlag for å planlegge og utvikle egen aktivitet og samarbeidet med andre.

Samtidig krever kommunens økonomiske situasjon fortsatt omstilling og tydelige prioriteringer. Kapasitet og bemanning må tilpasses behovene, ressursene samordnes og kompetansen brukes godt på tvers av tjenestene. Bemanning, organisering og framtidig barnehage- og skolestruktur må vurderes i sammenheng. Målet er god kvalitet og ansvarlig ressursbruk i tjenester som er faglig og økonomisk bærekraftige over tid.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan 2027	2028	2029	2030
Opprinnelig budsjett	244 989	244 989	244 989	244 989
Sum Budsjettendring i år	*6 897*	*6 897*	*6 897*	*6 897*
Konsekvensjusteringer	6 897	6 897	6 897	6 897
Konsekvensjustert ramme	251 886	251 886	251 886	251 886
Innsparingstiltak				
Avvikle abonnement på Ungt entreprenørskap	-100	-100	-100	-100
Barnehagene tilpasse møtevirksomhet	-70	-70	-70	-70
Bruke engangsbøker som flergangsbøker	5	-300	-300	-300
Egenandeler og HELFO refusjoner i fysioterapi	-221	-270	-270	-270
Færre printere	-20	-48	-48	-48
Grunnbemanning nær lærernorm	-363	-871	-871	-871
Kontaktlærertid utover minimumssatsen	-302	-884	-884	-884
Leirskole - reduksjon pga færre barn	0	0	-76	-84
Reduser øvrige lisenser	-45	-259	-259	-259
Redusere antall elevveiledere i skolen	-780	-1 870	-1 870	-1 870
Redusere bruk av alternative opplæringsarenaer	-50	-100	-100	-100
Redusere innkjøp av inventar og utstyr	0	-60	0	0

Redusere lisenser Skolestudio på 1-4 trinn	5	-95	-100	-100
Redusere overtid og vikarbruk	-286	-286	-286	-286
Redusere ressurser IT veiledere	-229	-550	-550	-550
Redusere svømmeopplæring	-98	-236	-236	-236
Redusere utgifter til ekskursjoner	-40	-40	-40	-40
Redusert ressurser - skolekonsulenter	-202	-486	-486	-486
Ressurs til friminuttsaktiviteter reduseres	-94	-225	-225	-225
Ressurs til ressursteam reduseres	-120	-360	-360	-360
Ressurs til skolehagelærere reduseres	-110	-260	-260	-260
Samordne ressurser i forsterket opplæringstilbud (FOT)	0	0	-500	-500
Skole ekstra innsparingskrav	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
Teamledere og inspektørressurs	0	-400	-400	-400
Tillitsvalgte og verneombud	-72	-173	-173	-173
Tilpasse ressursbruk til individuell tilpasset opplæring ITO)	-280	-670	-670	-670
Veilederen oppsigelse	-44	-44	-44	-44
Videreføre midlertidig vakanse i 2027	-235	0	0	0
Sum Innsparingstiltak	*-5 851*	*-10 757*	*-11 278*	*-11 286*
Nye tiltak				
Bortfall tilskudd Helse	400	400	400	400
Nedjustert redusert betaling barnehager	-230	-230	-230	-230
Reduksjon brukerbetaling barnehager	173	173	173	173
Samfunnsmedisinsk enhet fra Adm til Helse	1 150	1 150	1 150	1 150
Økning kjøp av barnehageplasser kommuner	2 110	2 110	2 110	2 110
Økning kostnad private barnehager	546	546	546	546
Økte kostnader og redusert inntekter legetjenester	1 406	1 406	1 406	1 406
Økte lisenskostnader Helse	212	212	212	212
Sum Nye tiltak	*5 767*	*5 767*	*5 767*	*5 767*
Nye tiltak og realendringer	-84	-4 990	-5 511	-5 519
Ramme 2027-2030	251 802	246 896	246 375	246 367

Økte kostnader og redusert inntekter legetjenester

Tiltaket omfatter prisjustering legevakt, tariff-festet økning i basistilskudd 2026 og nedjusert anslag på Helforefusjoner.

Sammendrag budsjett

Kommunedirektørens budsjettforslag gir Oppvekst en samlet ramme på 251,8 mill. kroner i 2027, mot 245,0 mill. kroner i 2026. Rammen fordeles med 76,5 mill. kroner til barnehage, 31,1 mill. kroner til helse, 4,7 mill. kroner til PPT og 139,4 mill. kroner til skole. Økningen i den samlede rammen må ses i sammenheng med lønnsoppgjør, helårsvirkninger av tidligere

lønnsendringer, økte kostnader og overføring av oppgaver. Den innebærer derfor ikke en tilsvarende økning i tjenestenes aktivitetsnivå eller bemanning.

Budsjettet omfatter blant annet økte utgifter til kjøp av barnehageplasser i andre kommuner og til private barnehager, samt økte kostnader og reduserte inntekter i legetjenestene. I tillegg overføres samfunnsmedisinsk enhet fra administrasjonen til Helse. Disse forholdene forklarer en vesentlig del av rammeøkningen innen barnehage og helse.

Samtidig er det innarbeidet innsparingstiltak på om lag 5,9 mill. kroner i 2027, med størst omfang innen skole. Tiltakene omfatter tilpasning til lavere elevtall, redusert bemanning og ressursbruk, endret organisering og lavere driftsutgifter. Nedgangen i elevtallet gir grunnlag for å tilpasse kapasiteten, men muligheten for innsparing varierer mellom skolene som følge av blant annet gruppestørrelser, faste bemanningsbehov og elevenes behov for tilrettelegging. Enkelte tiltak får først full økonomisk virkning senere i økonomiplanperioden.

Omstillingen vil kreve tydelige prioriteringer og tett oppfølging av økonomi, bemanning og tjenestekvalitet. Det skal legges vekt på å ivareta trygge og inkluderende tilbud, tidlig innsats og samordnet oppfølging. I skolen skal lesing, skriving og regning prioriteres. Samtidig innebærer innsparingene at bemanningen må reduseres, og at aktivitet og tjenestenivå på enkelte områder må tilpasses en strammere økonomisk ramme.

Rammefordeling pr. tjenesteområde

Tjeneste	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Rev. budsjett 2026	Økonomiplan 2027	2028	2029	2030
Barnehage	73 069	72 742	73 334	76 540	76 540	76 540	76 540
Helse	27 166	27 572	27 597	31 093	31 279	31 279	31 279
PPT	5 122	4 563	4 631	4 740	4 740	4 740	4 740
Skole	145 561	140 112	142 478	139 429	134 337	133 816	133 808
Sum Oppvekst	**250 918**	**244 989**	**248 040**	**251 802**	**246 896**	**246 375**	**246 367**

Beløp i 1 000 kr

Investeringstabell

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan 2027	2028	2029	2030	Sum Økonomiplan 2027-30
Skole - bærbare pc-er barneskoleelever	3 000	0	900	900	4 800
Skole - HUS elev-pc'er	1 650	1 650	1 650	1 650	6 600
Sum investeringsprosjekter	**4 650**	**1 650**	**2 550**	**2 550**	**11 400**

Skole - bærbare pc-er barneskoleelever

Tiltaket innebærer å utstyre alle elevene klassevis ned til 1. trinn med hver sin bærbare pc. I 2027 er det ca 300 maskiner som må skiftes ut grunnet sikkerhet og at leverandør ikke lenger supporterer disse. Ca 100 overføres fra HUS, så 200 nye pc er i 2027. Kostnaden pr stk har også økt vesentlig.

Skole - HUS elev-pc'er

Det avsettes årlig midler til innkjøp av bærbare pc-er til nye elever på ungdomstrinnet.

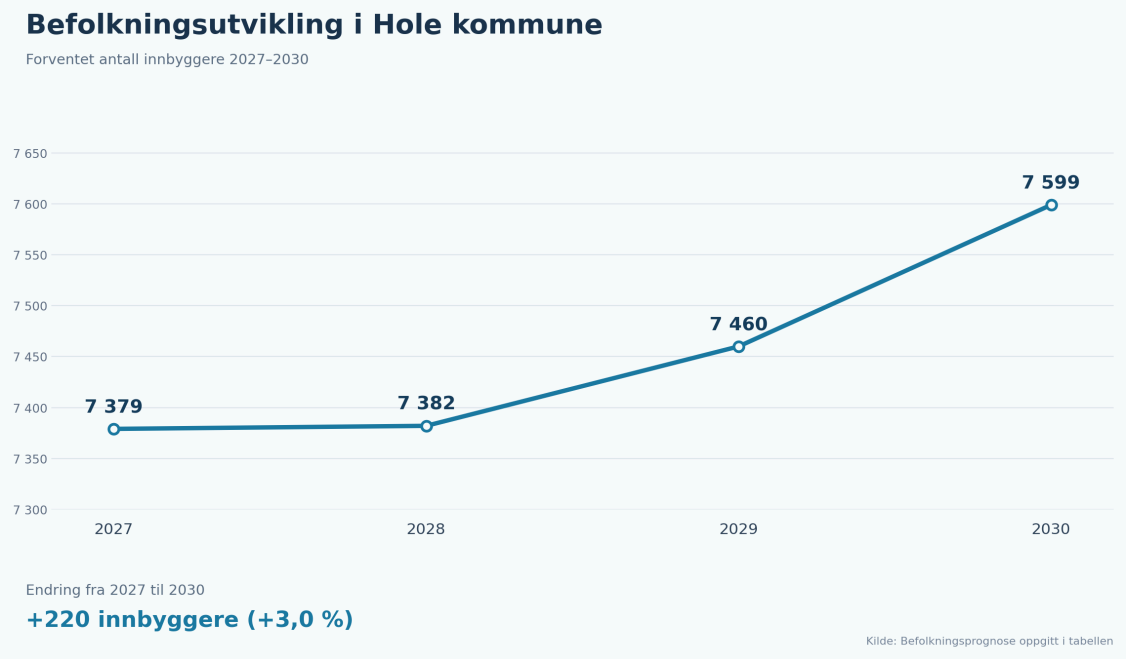
Samfunn

Innledning

Kommunalområdet Samfunnsutvikling skal jobbe aktivt for at kommunen møter samfunnsmessige endringer og utfordringer, herunder befolkningsvekst, behov for flere boliger og nye næringsvirksomheter, bærekraftige samferdselsløsninger og offentlig infrastruktur. Området bidrar videre til å skape fritids – og kulturaktiviteter for alle, som et ledd i å bidra til en boattraktiv kommune og forhindre utenforskap. Frivillig sektor er viktig, og bidrar til å utfylle kommunale velferdstjenester. Å benytte frivillige for å hindre ensomhet og isolasjon, gjerne gjennom ulike aktiviteter på møteplasser oppleves som svært positivt og det favner mange.

Et overordnet mål i kommuneplanens samfunnsdel er at Hole kommune skal bestå som selvstendig kommune i fremtiden. For å lykkes med dette må det legges til rette for befolknings- og næringsvekst i tråd med overordnet planverk.

I perioden forventes det en befolkningsvekst på til sammen 3%. Dette avhenger imidlertid at kommunen sørger for en proaktiv arealforvaltning ved regulering og saksbehandling av områder for bolig – og næringsbygging. Denne utviklingen må legge til rette for å utnytte de rike kultur- og naturkvalitetene i kommunen til det beste for befolkningen- og i et godt folkehelseperspektiv. Det er også avgjørende å sørge for tilstrekkelig offentlig infrastruktur i samsvar med utviklingen.

Nøkkeltall

Indikatornavn	Resultat 2023	Resultat 2024	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027
Antall årsverk	54,80	56,99	55,23	58,70	58,00
Budsjettavvik %	-11,4 %	-11,6 %	-2,7 %	3,4 %	0,0 %
Sykefravær %	11,5 %	6,9 %	5,6 %	3,6 %	0,0 %

Kommentarer til nøkkeltall

Nøkkeltallene viser en økning i årsverk fra 2023 frem til 2026. Dette henger blant annet sammen med beslutninger om å styrke avdelingene byggesak og vann-og avløp med ett årsverk hver. De fleste avdelingene innenfor området består av få årsverk, og på flere felt kun ett årsverk.

Kommunalsjefsområdet Samfunn, har i perioden fra 2023 levert mindreforbruk totalt. Det forventes imidlertid at området vil gå med merforbruk for 2026, men det forventes drift i balanse for den videre perioden 2027-2030. Budjettet er imidlertid sårbart for akutte og uforutsette hendelser.

Sykefraværet viser en positiv utvikling, fra 11,5 prosent i 2023 til forventet 3,6 prosent i 2026. Ambisjonen er å holde sykefraværet nede på et stabilt nivå fremover.

Utfordringer og ønsket utvikling

En viktig del av utfordringsbildet for samfunnsutviklingen i Hole, er at den statlige planen for Ringeriksbanen og ny E16 båndlegger store utbyggingsarealer både midlertidig og permanent. Manglende avklaring av videre fremdrift for dette viktige samferdselsprosjektet vil representere en stor utfordring for utviklingen av tettstedene i Hole.

Ved en fremtidig realsering av den statlige samferdselsplanen, vil dette gi store muligheter for ytterligere vekst og utvikling i kommunen. Det er derfor særlig viktig at de overordnende arealplanene for arealutviklingen i kommunen setter retning for hvordan tettstedene skal utvikles med tanke på blant annet bostedsattraktivitet, mobilitet og infrastruktur, folkehelse, næringsutvikling, beredskap og økt turisme.

Gode møteplasser både utendørs og innendørs fremmer sosial aktivitet, og er viktig for trivsel og fellesskap. De gir oss mulighet til å bli kjent med andre, delta i aktiviteter og dele erfaringer. Gjennom å skape gode møteplasser kan vi bygge sterke bånd i lokalsamfunnet. Møteplasser er viktig for den enkelte innbygger, og bidrar til gode vilkår for frivilligheten og det lokale kultur- og organisasjonslivet. Ved å etablere slike møteplasser styrker Hole kommune bostedsattraktiviten for tettstedene. Gjennom arealutviklingen i kommunen, bør vi derfor sikre etablering av møteplasser.

Gjennom regionalt samarbeid kan vi bidra til å tilrettelegge for et variert og robust arbeidsmarked i kommunen, samtidig som Hole kan være en attraktiv bostedskommune for arbeidstakere og arbeidsgivere i bedrifter lokalisert i de andre regionskommunene.

Formålsbygg er utgangspunktet for all kommunal tjenesteyting. Situasjonen for de kommunale formålsbyggene, er at det over tid ikke har blitt avsatt tilstrekkelige midler for vedlikehold. Dette har videre medført at vedlikeholdsbehovet har økt, og stadig er økende. Det er derfor svært viktig å prioritere tilstrekkelig til vedlikehold og verdibevarende tiltak av kommunal bygningsmasse i årene fremover.

Tilstrekkelig kapasitet av vann og avløp er en forutsetning for vekst og utvikling i Hole kommune. Fornying av eksisterende ledningsnett for å redusere vannlekkasjer, utvide ledningsnett og kapasitet er satsninger for årene fremover.

Prioriteringer - satsninger

Kommunalområdet Samfunn vil prioritere å arbeide videre med en helhetlig og god utvikling av tettstedene Sundvollen og Vik. Kommunedelplanene vil fastsette rammene for senere utvikling, arealutnyttelse og fortetting. Det er viktig at disse planene utarbeides slik at de vil kunne tjene som verktøy for utvikling av tettstedene over en periode på 20-30år. Kommunedelplanen for Sundvollen er allerede vedtatt, og utviklingsarbeidet for å gjøre Sundvollen til et boattraktivt knutepunkt for alle mellom 0- 100 år er i gang.I den forbindelse vil sluttføring av arbeidet med kommunedelplanen for Vik være en viktig prioritet.

Videre skal det prioriteres å utøve proaktiv arealforvaltning, med særlig vekt på effektiv og sikker saksbehandling. Dette anses å være en avgjørende faktor for å sikre nødvendig bolig- og næringsutbygging.

Vi skal fortsette arbeidet med gjennomføre prosjekter og tiltak som fremhever kultur - og reiselivssatsing, som videre kan føre til ytterligere bolyst, deltagelse, opplevelser, positiv oppvekst, samt økt turisme.

Vi skal tilrettelegge for frivilligheten for å hindre ensomhet, isolasjon og utenforskap.

Fornying av eksisterende ledningsnett for å redusere vannlekkasjer, utvide ledningsnett og kapasitet er satsninger for årene fremover.

Kommunens økonomiske situasjon vil kreve videre fremtidig omstilling og tydelige prioriteringer. Målet er å opprettholde god kvalitet, og levere gode tjenester som er faglig og økonomisk bærekraftige over tid.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2027	2028	2029	2030
Opprinnelig budsjett	58 304	58 304	58 304	58 304
Sum Vedtak forrige periode	*-3 730*	*-8 038*	*-10 713*	*-10 713*
Sum Budsjettendring i år	*4 131*	*4 131*	*4 131*	*4 131*
Konsekvensjusteringer	401	-3 907	-6 582	-6 582
Konsekvensjustert ramme	58 704	54 396	51 721	51 721
Innsparingstiltak				
Avvikle eByggesak	-15	-27	-27	-27
Avvikle medlemskap i Miljøfyrtårn	-16	-16	-16	-16
Bevertning - redusere kostnader	-15	-15	-15	-15
Endre service Herredshuset	-150	-150	-150	-150
Færre tidsskrifter biblioteket	-8	-8	-8	-8
Gjennomføre ENØK tiltak	-20	-140	-140	-140
Justere husleie i kommunale boliger	-10	-20	-20	-20
Kirkekontor samlokalisere i kommunalt bygg	-150	-300	-300	-300
Lørdagsstengt bibliotek	-44	-44	-44	-44
Red bemanning biblioteket	-110	-220	-220	-220
Redusere bemanning kulturskolen	-110	-220	-220	-220
Redusere driftsstøtte lag og foreninger	-347	-347	-347	-347
Redusere innkjøp av varer og tjenester	-10	-10	-10	-10
Redusere innkjøp ekstern fagbistand	-10	-10	-10	-10
Redusere kjøp av ekstern fagbistand	-84	-84	-84	-84
Redusere kultur og idrettsmidler	-74	-74	-74	-74
Redusere renholdstid HUS og HBR	-260	-260	-260	-260
Redusere tilskudd til IL Holeværingen	-177	-177	-177	-177
Redusert bemanning byggesak	0	-1 050	-1 050	-1 050
Reforhandle leie av Sundvollen grendehus	-30	-30	-30	-30
Reisekostnader - reduksjoner	-13	-13	-13	-13
Samferdsel - avklare ansvar gangvei og gråsoner	0	-250	-250	-250
Samferdsel - økt gebyr	-34	-34	-34	-34
Samordne utleie og øke leiepriser	-20	-20	-20	-20
Selge Sollihøgda barnehage	-100	-100	-100	-100
Senke innetemperaturen	-100	-100	-100	-100
Si opp leie av Heksehytta	-40	-40	-40	-40

Varer og tjenester - reduksjoner	-10	-10	-10	-10
Vurdere behov for leie av boliger	0	0	0	-480
Øke brukerbetaling kulturskolen	-32	-65	-65	-65
Sum Innsparingstiltak	*-1 989*	*-3 834*	*-3 834*	*-4 314*
Nye tiltak				
Brann- og redningstjeneste deflatorjustering	696	696	696	696
Eiendomsforvaltning lønn	326	326	326	326
Hole kirkelig fellesråd kompensasjon lønn og pensjon	120	120	120	120
Hole kirkelig fellesråd økte husleiekostnader	150	300	300	300
Innsparing 2026 driftstekniker	-351	-351	-351	-351
Oppgradering kjøkken leie av modul	300	300	300	300
Selvkost avløp 2026-2029	-2 000	2 000	4 000	4 000
Veier korr lønn	-208	-208	-208	-208
Økte energikostnader	1 672	1 672	1 672	1 672
Økte gebyrinntekter	-76	-76	-76	-76
Sum Nye tiltak	*629*	*4 779*	*6 779*	*6 779*
Nye tiltak og realendringer	-1 360	945	2 945	2 465
Ramme 2027-2030	57 344	55 341	54 666	54 186

Oppgradering kjøkken leie av modul

I forbindelse med totalrenovering av kjøkken på Hole bo- og rehabiliteringssenter er det behov for å leie modulkjøkken for å opprettholde drift.

Sammendrag budsjett

Kommunedirektørens budsjettforslag gir Samfunn en samlet ramme på 57,34 mill. kroner i 2027, mot 60,4 mill. kroner i revidert budsjett for 2026. Rammen fordeles fordeles med 11,8 mill. kroner til Areal, byggesak og miljø, 14,4 mill. kroner til Kultur og fritid og 31, 1 mill. kroner til Teknisk/Eiendom. Samlet reduseres rammen for kommunalområdet. Det er imidlertid tatt inn kostnadsøkninger som følge av lønnsoppgjør og forventede økte energikostnader.

Med grunnlag i kommunens krevende økonomiske situasjon, foreslås det konkrete innsparingstiltak for området. Implementering og oppfølging av tiltakene må prioriteres gjennom økonomiplanperioden. Driftsbudsjettene for området er allerede på et nivå som medfører at eksempelvis akutte vedlikeholdsbehov eller andre uforutsette hendelser vil medføre at området raskt går med merforbruk. Begrenset kapasitet innenfor enkelte områder vil også kunne bidra til merforbruk og redusert inntjening av eksempelvis gebyrinntekter. Omstillingen vil kreve tydelige prioriteringer og tett oppfølging av økonomi, bemanning og tjenestekvalitet.

Videre er det med grunnlag i de overnevnte forhold ikke funnet rom for å avsette driftsmidler til gjennomføring av driftsprosjekter som asbestsanering Vik, utbedring av avvik etter tilsyn ved Løken barnehage og generell nødvendig økning av vedlikeholdsbudsjettet for Teknisk/Eiendom.

Rammefordeling pr. tjenesteområde

Tjeneste	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Rev. budsjett 2026	Økonomiplan 2027	2028	2029	2030
Areal, byggesak og miljø	9 836	11 444	9 573	11 827	10 765	10 765	10 765
Kultur og fritid	15 271	14 570	14 803	14 446	14 193	14 247	14 247
Teknisk drift/eiendom	36 416	32 290	36 054	31 072	30 384	29 655	29 175
Sum Samfunn	**61 523**	**58 304**	**60 430**	**57 345**	**55 342**	**54 667**	**54 187**

Beløp i 1 000 kr

Investeringstabell

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan 2027	2028	2029	2030	Sum Økonomiplan 2027-30
Avkloakkering Sandby - Frøshaugåsen	4 000	0	0	0	4 000
Avløp hovedplan	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Flomsikring Kleivbekken (ikke tilskuddsberettiget del av prosjektet)	313	0	0	0	313
Flomsikring Kleivbekken (Tilskudd NVE)	11 000	0	0	0	11 000
Kleivhallen - godkjent belysning (tilskuddsfinansiert)	462	0	0	0	462
Nytt Hole renseanlegg	7 000	0	0	0	7 000

Rehabilitering kjøkken Hole bo- og rehabiliteringssenter	12 500	0	0	0	12 500
Sollihøgda infrastruktur avløp	9 200	5 650	5 650	0	20 500
Sollihøgda infrastruktur vann	5 000	0	6 576	0	11 576
Sundvollen sentrum - ledningsnett og avløp	0	4 950	5 000	0	9 950
Tilskudd kirken tårnet Bønsnes kirke	400	0	0	0	400
Utstranda avløp byggetrinn 1 og 2	0	0	0	4 000	4 000
Vann - hovedplan	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
Vannforsyning Sundvollen	0	4 950	5 200	0	10 150
Sum investeringsprosjekter	**52 575**	**18 250**	**25 126**	**6 700**	**102 651**

Avløp hovedplan

Det avsettes årlige bevilgninger til påkostninger ledningsnett.

Flomsikring Kleivbekken (ikke tilskuddsberettiget del av prosjektet)

Tilskuddet fra NVE dekker ikke alle kostnader til flomsikring Kleivbekken. Reguleringsplanen er vedtatt og tiltak igangsatt i 2026. Det avsettes midler til sluttføring av tiltaket i 2027.

Flomsikring Kleivbekken (Tilskudd NVE)

Kommunestyret vedtok i sak 044/25 Sikringstiltak Kleivbekken å gjennomføre tiltak i tråd med NVEs prosjektering.

Hole kommune har fått tilsagn på tilskudd på inntil 90 % av kostnadene til sikringstiltak i Kleivbekken. Det budsjetteres med kommunens egenandel i prosjektet, samt budsjett til det som ikke omfattes av tilskuddet (reguleringsplanarbeidet, kommunens prosjektledelse med mer). Sikringstiltakene har startet opp i 2026 og det avsettes midler til sluttføring i 2027.

Kleivhallen - godkjent belysning (tilskuddsfinansiert)

Det er behov for å skifte belysningen i Kleivhallen ettersom det er lysstoffrør. I ytterste konsekvens vil det ikke være belysning i idrettshallen som tilfredsstiller kravet på Håndballkamper. Det er mulig å søke på spillemidler til oppgradering av belysningen.

Nytt Hole renseanlegg

Kommunestyret vedtok i sak 051/24 utbygging av nytt Hole renseanlegg.

Det pågår prosjektering og utarbeidelse av konkurransegrunnlag høsten 2025. Det planlegges med en oppstart av byggearbeider tidlig høst i 2026 og driftssettelse av nytt kloakkrenseanlegg rundt årsskiftet 2027/2028.

Rehabilitering kjøkken Hole bo- og rehabiliteringssenter

Konvertert fra MP-75-Hole bo- og rehab - kjøkken oppgradering

Det har over tid vært avvik fra mattilsynet på kjøkkenet på Hole bo og rehabilitering og en total-rehabilitering er nødvendig og har vært under planlegging en tid. Kjøkkenet er mer enn 20 år og gulv, vegger, himling, elektro, VVS og fast utstyr og inventar berøres av tiltaket.

Sollihøgda infrastruktur avløp

Kommunestyret har vedtatt samarbeid med Bærum kommune om en fullverdig vann- og avløpsløsning på Sollihøgda. Hole kommune må gjennomføre nødvendige tiltak innenfor kommunegrensen og knytte seg til anlegget i Bærum kommune gjennom en tilknytningsavgift.

Arbeidet med infrastruktur for vann og avløp på Sollihøgda starter opp i 2026 og knyttes opp mot vann og avløp i Bærum kommune i tråd med inngått samarbeidsavtale.

Sollihøgda infrastruktur vann

Kommunestyret har vedtatt samarbeid med Bærum kommune om en fullverdig vann- og avløpsløsning på Sollihøgda. Hole kommune må gjennomføre nødvendige tiltak innenfor kommunegrensen og knytte seg til anlegget i Bærum kommune gjennom en tilknytningsavgift.

Arbeidet med infrastruktur for vann og avløp på Sollihøgda starter opp i 2026 og knyttes opp mot vann og avløp i Bærum kommune i tråd med inngått samarbeidsavtale.

Sundvollen sentrum - ledningsnett og avløp

Vi planlegger med en rekke kapasitetsøkninger på Sundvollen i tråd med hovedplan for vann og avløp. Hvilke områder som skal gjennomføres først avhenger av utfallet av kvalitetsprogrammet og hvilke utbyggingsområder som realiseres først. Kommunen vil fordele en forholdsmessig andel av utgiftene, der det er aktuelt, gjennom områdemodeller eller utbyggingsavtaler.

Tilskudd kirken tårnet Bønsnes kirke

Kirkebevaringsfondet skal fram mot 2030 sikre de fredede middelalderkirkene. Kirkebevaringsfondet dekker 100% av forprosjektkostnadene og deretter 50% av selve hovedprosjektet. Kommunen forutsettes å dekke de øvrige 50%.

I 2026 har kirkebevaringsfondet bevilget midler til forprosjekt som har avdekket en foreløpig kostnad på kr. 800.000 for å sette tårnet tilbake til normal stand. Tiltaket forventes å få 50% i tilskudd fra kirkebevaringsfondet under forutsetning av kr. 400.000 i investeringstilskudd fra Hole kommune.

Vann - hovedplan

Det avsettes årlige bevilgninger til påkostninger ledningsnett.

Vannforsyning Sundvollen

Sundvollen sentrum - vann

Vi planlegger med en rekke kapasitetsøkninger på Sundvollen i tråd med hovedplan for vann og avløp. Hvilke områder som skal gjennomføres først avhenger av utfallet av kvalitetsprogrammet og hvilke utbyggingsområder som realiseres først. Kommunen vil fordele en forholdsmessig andel av utgiftene, der det er aktuelt, gjennom områdemodeller eller utbyggingsavtaler.

Vedlegg

Vedlegg – Forskriftsrapporter

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Rammetilskudd	-245 053	-251 411	-267 730	-268 131	-267 523	-267 536
Inntekts- og formuesskatt	-313 452	-339 218	-356 875	-356 875	-356 875	-356 875
Eiendomsskatt	0	0	0	-9 800	-18 800	-18 800
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-13 394	-11 155	-7 396	-6 865	-6 587	-6 516
Overføringer og tilskudd fra andre	-87 346	-60 968	-60 152	-60 152	-60 152	-60 152
Brukerbetalinger	-18 541	-17 832	-17 951	-18 033	-18 033	-18 033
Salgs- og leieinntekter	-44 032	-44 292	-51 414	-51 833	-53 490	-53 490
Sum driftsinntekter	**-721 818**	**-724 876**	**-761 518**	**-771 689**	**-781 460**	**-781 402**
Lønnsutgifter	386 735	379 156	384 216	377 979	376 479	373 879
Sosiale utgifter	108 604	115 938	125 101	125 040	125 040	125 040
Kjøp av varer og tjenester	157 846	149 208	169 493	164 523	164 969	163 881
Overføringer og tilskudd til andre	41 217	29 262	28 579	28 579	28 633	28 633
Avskrivninger	26 188	26 561	28 800	30 553	30 596	30 596
Sum driftsutgifter	**720 590**	**700 125**	**736 189**	**726 674**	**725 717**	**722 029**
Brutto driftsresultat	**-1 229**	**-24 752**	**-25 329**	**-45 015**	**-55 743**	**-59 373**
Renteinntekter	-6 525	-6 670	-8 540	-8 420	-8 340	-8 260
Utbytte	-5 635	-5 880	-6 840	-8 840	-8 840	-8 840
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	26 998	28 044	30 033	37 109	38 419	39 857

Avdrag på lån	19 172	26 892	32 319	34 946	34 709	36 822
Netto finansutgifter	**34 010**	**42 386**	**46 972**	**54 795**	**55 948**	**59 579**
Motpost avskrivninger	-26 188	-26 561	-28 800	-30 553	-30 596	-30 596
Netto driftsresultat	**6 593**	**-8 927**	**-7 157**	**-20 773**	**-30 391**	**-30 390**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	9 307	102	37	37	37	37
Bruk av bundne driftsfond	-5 498	-226	-1 802	-1 768	-1 307	-1 307
Avsetninger til disposisjonsfond	0	9 051	11 423	22 505	31 662	31 661
Bruk av disposisjonsfond	-10 403	0	-2 500	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**-6 593**	**8 927**	**7 158**	**20 774**	**30 392**	**30 391**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**